

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра банківської справи

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Оцінка ефективності діяльності брокерської компанії

Студента 2 курсу 5м групи
спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»
спеціалізації «Фінансове
брокерство»

Овдейчук Миколи
Миколайовича

Науковий керівник
канд. екон. наук, доцент

Недеря Людмила
Володимирівна

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук, професор

Гербич Людмила
Анатоліївна

Київ 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БРОКЕРСЬКОЇ КОМПАНІЇ	6
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БРОКЕРСЬКОЇ КОМПАНІЇ	14
2.1 Аналіз ефективності діяльності брокерської компанії.....	14
2.2 Оцінка впливу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища на ефективність діяльності брокерської компанії.....	21
РОЗДІЛ 3. НАРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БРОКЕРСЬКОЇ КОМПАНІЇ	37
3.1 Удосконалення методичного апарату оцінки ефективності діяльності брокерської компанії.....	37
3.2 Шляхи підвищення ефективності діяльності брокерської компанії...	43
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	53
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Кількість брокерських компаній з кожним роком зростає, цілі яких полягають в головному в посередництві при здійсненні операцій з пінними паперами, надання клієнтам кредити в цінних паперах або грошових коштах, управляти власним портфелем цінних паперів тощо.

В процесі своєї життєдіяльності брокерська компанія, якщо вона планує затриматись на фінансовому ринку, повинна визначати не тільки оперативне планування і поточний стан справ в компанії, але й планувати подальші шляхи розвитку, створювати нові проекти та ефективно їх реалізовувати. Для підвищення ефективності діяльності необхідно розуміти: в якому стані, на якому етапі розвитку і з якою ефективністю працює зараз компанія, мати чіткі цілі, щодо бажаного стану і реалізувати необхідні заходи для отримання запланованого результату. Тому необхідною є оперативна і своєчасна оцінка ефективності поточної діяльності брокерської компанії. Неправильно задані цілі, невірно визначається поточний стан і потенціал розвитку може призвести до банкрутства. Таким чином, питання забезпечення та оцінка ефективної діяльності брокерської компанії у сучасних нестійких умовах, набуває актуальності і потребує вивчення.

Ступінь дослідження теми. Теоретичні, методичні, практичні питання визначення системи індикаторів і ключових показників ефективної діяльності брокерської компанії досліджувались такими вченими, як Т.І. Батракова [1], Р.С. Каплан, Д.П. Нортон [2], Н.Н. Котова [3], О.І. Олексюк [4], А.Ю. Ситникова [5, 6], У.Ф. Шарп [7], М.А. Шибина [8], Марковіц [9] та інші. Проте методи оцінки ефективності діяльності брокерської компанії потребують постійного удосконалення, відповідно умов економічного середовища, формування методології оцінки ефективності що є актуальним та зумовило вибір теми випускної роботи.

Метою даної роботи є дослідження теоретичних аспектів та методичних підходів до оцінки ефективності діяльності брокерської компанії та розробка пропозицій щодо їх удосконалення.

Для досягнення поставленої мети передбачено постановку та вирішення таких завдань:

- обґрунтувати сутність та значення оцінки ефективності діяльності брокерської компанії;
- розглянути методичні підходи до оцінки ефективності діяльності брокерської компанії;
- проаналізувати показники ефективності діяльності брокерської компанії (на прикладі ПАТ КБ «Приватбанк»);
- дати оцінку впливу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища на ефективність діяльності брокерської компанії;
- запропонувати напрями удосконалення методичного апарату оцінки ефективності діяльності брокерської компанії;
- визначити шляхи підвищення ефективності діяльності брокерської компанії.

Об'єктом дослідження є процес оцінки ефективності діяльності брокерської компанії.

Предметом дослідження є ключові показники ефективності діяльності брокерської компанії.

Методи дослідження. Для розв'язання визначених в роботі завдань використовувався комплекс методів дослідження: структурно-логічний аналіз; загальнонаукові методи аналізу і синтезу, індукції і дедукції (для дослідження сучасних методик та методів оцінки ефективності діяльності брокерської

компанії), метод економічного аналізу (при оцінці динаміки показників діяльності); різноманітні прийоми статистичних методів, зокрема порівняння – при зіставленні фактичних даних за відповідні періоди.

Інформаційною базою дослідження є фундаментальні положення та результати досліджень, які опубліковані у наукових роботах вітчизняних і зарубіжних вчених, законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють діяльність брокерських компаній, статистичні та аналітичні дані Національної комісії з цінних паперів і фондового ринку (НКЦПФР), інформаційні дані Професійної асоціації учасників фондового ринку та деривативів (ПАРД), інтернет-ресурси.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в поглибленні наукового обґрунтування теоретико-методичних підходів щодо оцінки ефективності діяльності брокерської компанії та практичних рекомендацій удосконалення методичного апарату оцінки.

Практична цінність результатів дослідження полягає в можливості застосування запропонованих напрямів удосконалення оцінки ефективності діяльності брокерської компанії в вітчизняній практиці які є універсальними.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати виконаного наукового дослідження стали основою для доповіді й обговорення на Всеукраїнській студентській науковій конференції «Фінансово-кредитні системи: проблеми теорії і практики» (м. Київ, 20 березня 2019 року, КНТЕУ) на тему: «Розвиток брокерської діяльності в Україні».

Публікації. За результатами дослідження кваліфікаційної випускної роботи опубліковано 1 статтю: «Теоретичні підходи щодо оцінки ефективності діяльності брокерської» // Управління діяльністю фінансових установ: зміни стереотипів: зб. наук. ст. студ. ден. форми навчання / відп. ред. Н.П. Шульга. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. - Ч. 2. - С. 273-279.

Особистий внесок магістра. Випускна кваліфікаційна робота є самостійним завершеним дослідженням автора.

Обсяг і структура випускної кваліфікаційної роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг роботи становить 60 сторінки, ілюстровані 17 таблицями, 10 рисунками та 7 додатками. Список використаних джерел складається із 70 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ

БРОКЕРСЬКОЇ КОМПАНІЇ

Останнім часом в світовій економіці фінансові ринки розвиваються достатньо інтенсивно. Кількість учасників цих ринків з кожним роком зростає, в тому числі збільшується кількість брокерських компаній, цілі яких полягають в головному в посередництві при здійсненні операцій з пінними паперами між фондовою біржею та клієнтами (фізичними або юридичними особами). Крім біржових операцій, що здійснюються від імені та за рахунок клієнтів, брокер також може виконувати ряд додаткових функцій: видавати своїм клієнтам кредити в цінних паперах або грошових коштах, управляти власним портфелем цінних паперів (при наявності ліцензії) тощо.

В наслідок чого останнім часом в економічному просторі України сформувався окремий вид господарської діяльності – брокерська діяльність. Аналіз поняття «брокерська діяльність» відповідно чинного законодавства України наведено в додатку А.

Сама брокерська компанія є посередницькою організацією між покупцями і продавцями акцій, товарів, цінних паперів, іноземної валюти, патентів, ліцензій тощо, яка займається комерцією, і діє за дорученням і за рахунок клієнтів. Брокерська компанія та її агенти не укладають угод за свій рахунок. Брокерські компанії суттєво відрізняються як спектром послуг, які вони надають своїм клієнтам, так і розміром комісійних. Існують брокерські компанії з пониженою комісією, які надають обмежену кількість послуг за понижену ціну. Інвестори, яким не потрібні консультації чи інші додаткові послуги, звернувшись до таких брокерських компаній, можуть заощадити кошти [55, с. 113].

В процесі своєї життєдіяльності брокерська компанія, якщо вона планує затриматись на фінансовому ринку, повинна визначати не тільки оперативне планування і поточний стан справ в компанії, але й планувати подальші шляхи розвитку та підвищувати ефективність своєї діяльності. З досягнення поставленої мети необхідно розуміти: в якому стані знаходиться брокерська компанія, на якому етапі розвитку і з якою ефективністю зараз працює, мати чіткі цілі, щодо бажаного стану і реалізувати необхідні заходи для отримання запланованого результату.

Зазначимо, що поняття «ефективність» - це властивість або характеристика певних сутностей та/або явищ, що виражається в сумірності результатів (наприклад, діяльності) з витратами (наприклад, на здійснення діяльності) [68, с. 12]. На відміну від ефекту, ефективність - це відносна величина, результативність, викликана витратами ресурсів, відношенням отриманого ефекту до витрат на його досягнення [21, с. 20]. Отже, ефективність відображає кінцевий корисний ефект від застосування праці, засобів виробництва та інших ресурсів. Вона виступає економічною та виробничою категорією і включає в себе три поняття - ефективність як економічна категорія, критерій ефективності та показники її кількісної оцінки.

Розглядаючи брокерську компанію як систему взаємопов'язаних елементів, що виконує певні завдання та функції, робота якої спрямована на досягнення тактичних та стратегічних цілей, для чого їй необхідно мати певні характеристики можна дати визначення.

Ефективність діяльності брокерської компанії - це економічна категорія, яка виявляє спроможність компанії досягати запланованих тактичних та стратегічних цілей з оптимальними витратами ресурсів, що найбільш повно забезпечує реалізацію економічних інтересів її власників.

А цільова ефективність є ступенем досягнення запланованого результату, співвідношення фактичних та планових результатів діяльності брокерської компанії, саме вона характеризує результативність її діяльності [41, с . 162].

В загальному розумінні ефективність діяльності брокерської компанії – достатньо об'ємний напрямок, що складається з аналізу й оцінки якості роботи компанії та доцільності витрачених зусиль для досягнення поставлених цілей. Тому, ефективність - це в першу чергу відношення досягнутих результатів діяльності до витрат [33, с. 181]. Застосування різних підходів щодо оцінки ефективності діяльності допоможе керівництву компанії визначити подальші шляхи її підвищення.

Суть проблеми підвищення ефективності роботи брокерської компанії полягає в підвищенні економічної результативності на одиницю витрат в процесі використання наявних ресурсів. Для того, щоб досягти максимальної результативності функціонування компанії, необхідним є більш ефективне використання його основних ресурсів (як технологічних, так і професійних), від ефективності використання яких залежать важливі показники діяльності брокерської компанії, такі як: фінансовий стан, конкурентоспроможність на ринку тощо.

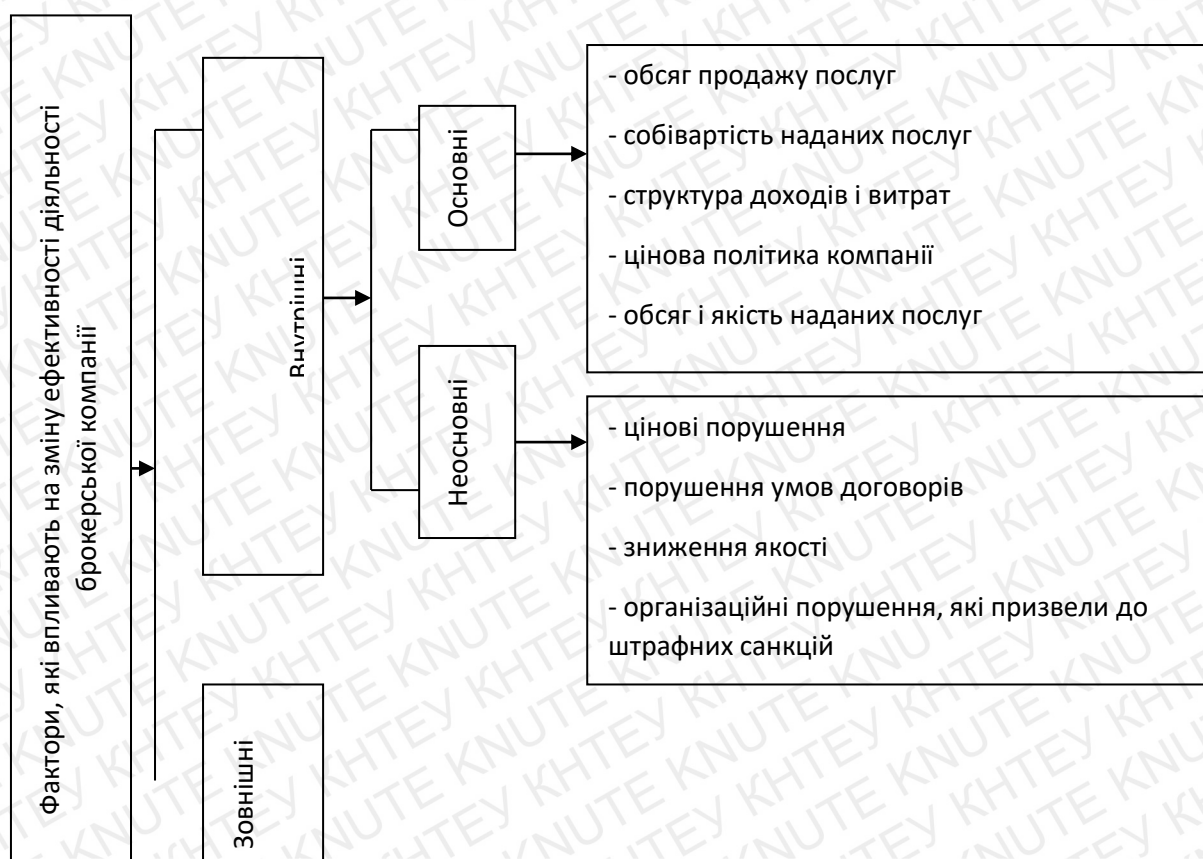

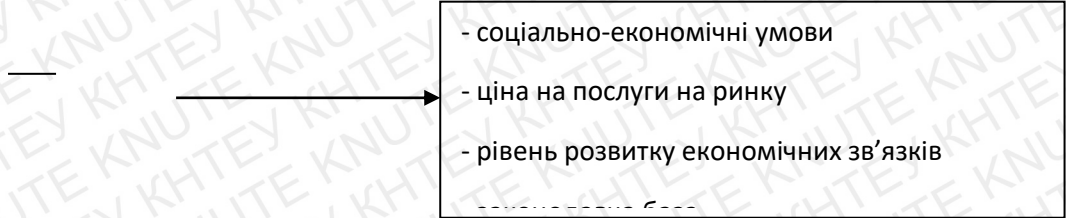
Результативність та ефективність діяльності брокерських компаній та окремих брокерів забезпечується завдяки ефективному проведенню посередницьких операцій на замовлення клієнтів і ґрунтується на відпрацьованих елементах їхньої торгової стратегії.

Кожний показник ефективності та результативності діяльності брокерської компанії залежить від численних і різноманітних факторів. Необхідним є детальне дослідження впливу факторів на величину цього показника. Без глибокого і всебічного вивчення факторів не можна зробити обґрунтовані висновки про результати діяльності, виявити резерви, обґрунтувати плани й управлінські рішення [46, с. 280].

На зміну ефективності діяльності брокерських компаній впливають дві групи факторів: внутрішні і зовнішні (див. рис. 1.1), при цьому, внутрішні фактори поділяють на основні та неосновні.

Оцінка ефективності брокерської компанії представляє собою метод визначення результативності її діяльності та підрозділів на основі системи показників для розрахунку ступеню виконання поставлених завдань. Оцінка ефективності представляє собою ефективний інструмент інформаційно-аналітичного забезпечення управлінської діяльності компанії і може бути використана як для стратегічних, так і для тактичних цілей [19, с. 102].

-
- соціально-економічні умови
  - ціна на послуги на ринку
  - рівень розвитку економічних зв'язків

Рис. 1.1 Фактори, які впливають на зміну ефективності діяльності брокерської компанії*

*Примітка: складено автором за джерелом [57]

Для систематизації методів оцінки ефективності діяльності брокерської компанії існуючу сукупність методів розділяють на дві групи: кількісні та якісні методи. Серед першої групи методів найбільш розповсюдженими є вартісний та фінансово-економічний методи, тому що вартість виступає основним мірилом при прийнятті управлінських рішень та наданні інформації власникам щодо зміни доходу на вкладений капітал. Друга група методів оцінки ефективності акцентує увагу на окремих аспектах діяльності брокерської компанії: організаційному, соціальному, екологічному. Система методів, які застосовуються для оцінки ефективності діяльності компанії, постійно оновлюється та ускладнюється, що викликає низку перешкод в їх запровадженні, а саме [35, с. 234]: труднощі в розумінні методики розрахунку показників, проблеми отримання первинної інформації, низький рівень підготовки персоналу для проведення необхідних розрахунків показників, нерозуміння керівниками необхідності застосування нових методів та підходів до оцінки ефективності діяльності компанії. Зарубіжна практика свідчить, що широке використання сучасних методів оцінки результатів діяльності сприяє більшому розумінню специфіки діяльності брокерської компанії, а сучасні методики аналізу результатів, спираючись на широкий спектр параметрів, забезпечують як кількісну, так і якісну узгодженість між показниками що дає змогу точніше визначати ефективність діяльності на основі фінансових і нефінансових показників [27, с. 107].

Ураховуючи названі переваги використання сучасних методик, необхідно поширити їх застосування, обирати тільки ті методи які відповідають особливостям діяльності конкретної компанії, забезпечують працівників необхідними знаннями щодо застосування обраного методу, трансформують існуючі бухгалтерські та фінансові дані до нових підходів оцінки. Тому необхідно систематично вивчати досвід провідних зарубіжних та вітчизняних фахівців щодо механізму проведення оцінки ефективності діяльності.

Ефективність брокерської діяльності характеризує співвідношення результатів цієї діяльності й витрат на її здійснення. У найбільш загальному вигляді вона може бути виражена формулою (1) [57]:

$$E = \frac{P}{B}, \quad (1)$$

де E - ефективність брокерської діяльності;

P - результати брокерської діяльності (основним показником тут виступає прибуток);

B - витрати матеріальних, трудових і фінансових ресурсів на здійснення брокерської діяльності.

Основним узагальнюючим показником оцінки ефективності посередницької діяльності загалом є рівень прибутку на вкладений капітал.

Розрахунок даного показника ефективності брокерської діяльності здійснюється за формулою (2) [57]:

$$Y_k = \frac{\Pi}{K}, \quad (2)$$

де Y_k - рівень прибутку на вкладений капітал, %;

Π - сума прибутку, який отримала брокерська компанія за рік, грн.;

K- сума капіталу, вкладеного в брокерську діяльність, грн.

Розрахунок умовного прибутку з агентських операцій здійснюється за формулою (3) [57]:

$$П_a = \frac{O \times (БВ - В)}{100}, \quad (3)$$

де $П_a$ сума умовного прибутку брокерської компанії, що здійснює агентські операції;

O - сумарний обсяг агентських операцій з купівлі і продажу сировини, матеріалів, обладнання й готової продукції, тис. грн.;

$БВ$ - середній розмір комісійної винагороди брокерських компаній під час здійснення агентських операцій на даній біржі, %;

$В$ - рівень собівартості (повних витрат) до обсягу агентських операцій, %.

Допоміжним показником оцінки ефективності брокерської діяльності виступає термін окупності вкладеного капіталу. Даний показник розраховують за формулою (4) [57]:

$$ТО = \frac{K}{П}, \quad (4)$$

де $ТО$ - термін окупності вкладеного капіталу, років;

K - сума капіталу, вкладеного в брокерську діяльність, грн.;

$П$ - сума прибутку, отриманого брокерською компанією за рік, грн.

Ще одним допоміжним показником оцінки ефективності брокерської діяльності є рентабельність поточних витрат, що визначають за формулою (5) [57]:

$$РВ = \frac{П \times 100}{ВО}, \quad (5)$$

де $РВ$ - рентабельність поточних витрат, %;

$П$ - сума прибутку, отриманого конторою у визначеному періоді, грн.;

ВО - сума втрат обертання (повних витрат) брокерської компанії за цей же період, тис. грн.

Для визначення ефективності окремих посередницьких операцій (агентських, брокерських, дилерських) використовується показник рівня їх рентабельності до суми угоди. Принципова формула розрахунку показника має вигляд (6) [57]:

$$P_y = \frac{P_y \times 100}{O_y}, \quad (6)$$

де P_y - рівень рентабельності угоди, %;

P_y - сума прибутку, отримана з даної угоди, грн.;

O_y - сумарний обсяг угоди, грн.

Також, рівень рентабельності розраховується для:

- агентських угод - сума прибутку визначається умовно за раніше наведеною формулою;
- брокерських угод - отриманий прибуток співвідноситься з сумою угоди (купівля-продаж);
- дилерських угод - сума отриманого прибутку співвідноситься з сумою продажу товару (за ціною реалізації).

Докладніше алгоритми розрахунків ефективності агентських операцій, брокерських та дилерських операцій розглянуто в додатку Б (див. табл. Б.1, Б.2, Б.3).

Відповідно табл. Б.1 додатку Б розраховують рівень ефективності шляхом порівняння рентабельності агентської операції з середнім рівнем рентабельності угод по посередницьких операціях на даній біржі $P \geq P_a$. Під час визначення ефективності агентських операцій слід враховувати, що ця операція здійснюється за дорученням принципала та за його рахунок. Дохід

від неї розраховують умовно, з використанням середньої ставки комісійної винагороди за аналогічними угодами на даній біржі.

За даними табл. Б.2 додатку Б також розраховують рівень ефективності шляхом порівняння рентабельності з середнім рівнем рентабельності посередницьких угод на даній біржі (P_a) $P_a \geq P$.

Отже, ефективність є складним і багатоаспектним економічним поняттям, яку слід розглядати як результативність діяльності, що визначається відношенням отриманого ефекту до витрачених ресурсів; як комплексну оцінку результатів використання всіх видів ресурсів та як міру досягнення поставлених цілей. Для оцінки ефективності діяльності брокерської компанії застосовуються як традиційні підходи, що дає можливість повноцінно проаналізувати та оцінити ефективність діяльності компанії на основі системи показників та критеріїв. Запропонована послідовність проведення оцінки ефективності діяльності брокерської компанії, дасть можливість формуванню механізму оцінки ефективності її діяльності в сучасних умовах.

РОЗДІЛ 2

ДІАГНОСТИКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БРОКЕРСЬКОЇ КОМПАНІЇ

2.1 Аналіз ефективності діяльності брокерської компанії

АТ КБ «Приватбанк» добився значної позиції на фондовому ринку України, за рахунок збільшення частки на ринку цінних паперів, підвищення ефективності операцій з цінними паперами, постійного підвищення надійності, збільшення конкурентоспроможності і комплексності надання послуг для своїх клієнтів.

Він є первинним дилером на ринку державних цінних паперів, член Професійної асоціації учасників ринків капіталу та деривативів (ПАРД). Ліцензії АТ КБ «Приватбанку», видані Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, на здійснення професійної діяльності на фондовому ринку: дилерська діяльність та брокерська діяльність.

АТ КБ «Приватбанк» здійснює операції з цінними паперами [39]:

- Купівля-продаж ОВДП, корпоративних облигацій, акцій та інших цінних паперів на фондовому ринку;
- купівля ОВДП на первинному аукціоні Міністерства фінансів України;
- формування портфеля клієнта в цінних паперах;
- консультативні послуги щодо кон'юнктури фондового ринку та чинного законодавства.

Послуги як торговця цінними паперами:

- ⇒ купівля-продаж цінних паперів (акції, облигації) на біржах України та на неорганізованому ринку;
- ⇒ купівля акцій українських емітентів в інтересах великих власників;
- ⇒ купівля цінних паперів на аукціонах, конкурсах;
- ⇒ формування портфеля цінних паперів клієнта;
- ⇒ надання інформації про котирування цінних паперів;
- ⇒ включення цінних паперів у біржовий список або реєстр;
- ⇒ проведення торгових операцій з цінними паперами для підтримання їх в біржовому списку або реєстрі;
- ⇒ консолідація пакетів акцій.

Депозитарне обслуговування. Як депозитарна установа АТ КБ «Приватбанк» має досвід роботи на фондовому ринку України з 1996 року.

✓ Здійснює депозитарну діяльність на підставі безстрокової ліцензії Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку – [серія АЕ № 263148 від 12.06.2013](#) р.;

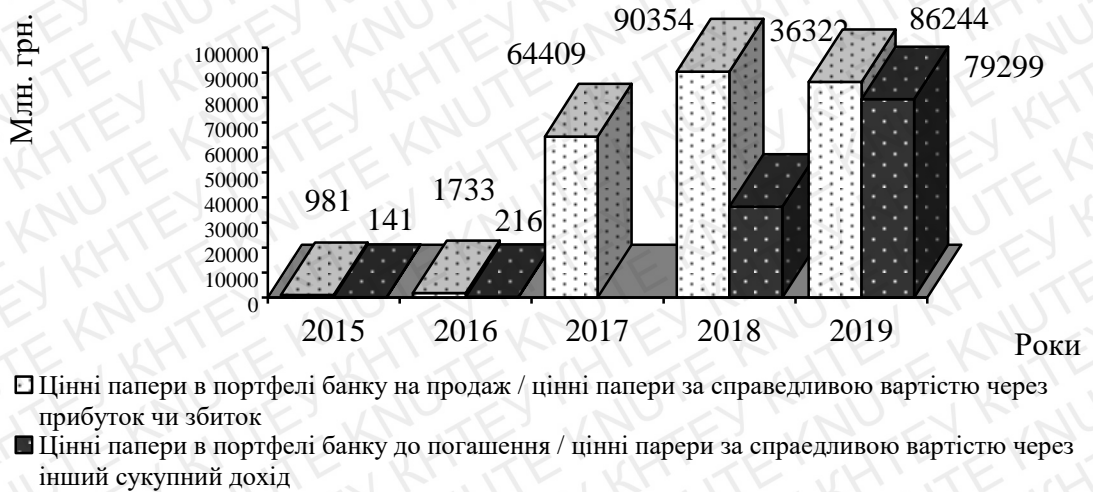
- ✓ Здійснює діяльність зі зберігання активів інститутів спільного інвестування на підставі безстрокової ліцензії Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку – [серія АЕ № 263147 від 12.06.2013](#) р.;
- ✓ Здійснює діяльність зі зберігання активів пенсійних фондів на підставі безстрокової ліцензії Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку – [серія АЕ № 263149 від 12.06.2013](#)р.;
- ✓ Член Професійної асоціації учасників ринків капіталу та деривативів (ПАРД) – [свідоцтво, подяка за активне сприяння розвитку фондового ринку України](#) [39].

Досягти цього успіху удалося завдяки спільній роботі згуртованого колективу АТ КБ «Приватбанку» на базі прогресивної системи менеджменту і передових банківських технологій, а також за допомогою простих та зрозумілих тарифів (див. додаток В табл. В.1), прозорі та вигідні умови купівлі ОВДП, професіоналізм і досвід нашої команди дозволяє здійснювати угоди будь-якої складності, мережа філій АТ КБ «Приватбанку» дозволяє здійснювати операції з цінними паперами в усіх регіонах України, можливість комплексного банківського обслуговування.

На фондовому ринку, згідно чинного законодавства та отриманими ліцензіями, АТ КБ «Приватбанк» виконує операції з цінними паперами: як емітент цінних паперів; як інвестор; як посередник, що виконує операції з цінними паперами в інтересах та за дорученням своїх клієнтів; як депозитар та реєстратор. Безумовно зростання кількості дилерських та брокерських операцій з цінними паперами впливає на розмір обсягів цінних паперів банку.

Відповідно додатку Г табл. Г.1 графічно наведемо зміни обсягів цінних паперів АТ КБ «Приватбанку» станом на 01.01.2015-2019 роки (див. рис. 2.1).

Рис. 2.1 Динаміка обсягів цінних паперів АТ КБ «Приватбанку» станом на 01.01.2015-2019 роки, млн. грн.*

*Примітка: складено автором за даними додатку Г табл. Г.1

Як бачимо з рис. 2.1 з 2015 року спостерігається поступове збільшення обсягів цінних паперів у структурі портфелю цінних паперів АТ КБ «Приватбанку», як цінних паперів на продаж, так і цінних паперів до погашення. Станом на 01.01.2015 році даний показник рівнявся 1122 млн. грн., з них: обсяг цінних паперів на продаж рівнявся - 981 млн. грн., а цінних паперів до погашення – 141 млн. грн. У 2016 році відбулось незначне збільшення суми на +752 млн. грн., практично на 67,0% і дорівнював 1949 млн. грн.. При цьому сума цінних паперів на продаж виросла майже в 2 рази і рівнялась 1733 млн. грн., а сума цінних паперів до погашення додала +75млн. грн. і дорівнювала 216. млн.. грн.. На 01.01.2017 року портфель цінних паперів банку склав 64409 млн. грн., що на +62460 млн. грн. більше попереднього періоду, але це збільшення відбулось лише за рахунок цінних паперів на продаж. Звертаємо увагу, що в кінці 2016 року АТ КБ «Приватбанк» перейшов до групи державних банків, відбулись реорганізації, саме ці події вплинули на дану ситуацію з цінними паперами. Слід зазначити, що на 01.01.2018 року розмір портфелю досяг рекордної відмітки 126676 млн. грн. Також збільшився розмір цінних паперів на продаж на +40,3% (+25945 млн. грн.) і дорівнював 90354 млн. грн.,

в портфелі знову з'явилися цінні папери до погашення на суму 36322 млн. грн., рахунок облігацій внутрішньої державної позики. Станом на 01.01.2019 року в портфелі цінних паперів відбулися зміни назв складових: цінні папери за справедливою вартістю через прибуток чи збиток – 86244 млн. грн. або 47,9% та цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід - 79299 млн. грн. відповідно 44,0%, а також цінні папери за амортизованою вартістю – 14538 млн. грн. або 8,1%. На 01.10.2019 року обсяги цінних паперів АТ КБ «Приватбанку» мають такі показники: 86822 млн. грн., 67109 млн. грн., 6704 млн. грн..

АТ КБ «Приватбанк» є одним із найбільших емітентів облігацій на фондовому ринку. Так за підсумками 2019 року 62% від загальної кількості випущених боргових цінних паперів належать банку та у ТОП - 5 емітентів, які зареєстрували найбільші випуски облігацій, посів 4 місце. Склад боргових цінних паперів, емітованих АТ КБ «Приватбанком» наступний: векселі; єврооблігації; облігації, випущені на внутрішньому ринку; депозитні сертифікати; облігації. Пріоритетними напрямками інвестування грошових коштів АТ КБ «Приватбанку» є цінні папери: підприємств нафтохімічної, гірничодобувної, металургійної та енергетичної галузей промисловості України; підприємств сільськогосподарського комплексу (елеватори, хлібоприймальні пункти, масложиркомбінати та ін); страхових та юридичних компаній, охоронних, кадрових і рекламних агентств, засобів масової інформації, Інтернет-провайдерів, операторів мобільного зв'язку, букмекерських контор та інших підприємств, що дозволяють банку розширити комплекс послуг, що надаються клієнтам.

Для оцінки ефективності брокерської діяльності АТ КБ «Приватбанку» проаналізуємо розміри доходів та витрат за різними видами його операцій (брокерських, дилерських та агентських). Зазначимо, що найбільш поширеним методом при оцінці ефективності окремих операцій є результативно-витратний. Показники ефективності визначаються відношенням фінансового

результату (чистого доходу) до витрат, які розраховуються за формулою (2.1)

[57]:

$$E = \Pi : B, \quad (2.1)$$

де E – ефективність;

Π – прибуток від операції (чисті доходи);

B – витрати від операції.

На рис. 2.2 графічно проаналізуємо, за даними додатку Г табл. Г.2, дохід та витрати за комісійними виплатами від брокерських, дилерських та агентських операцій АТ КБ «Приватбанку» на 01.01.2015-2019 роки.

Рис. 2.2 Динаміка доходів та витрат від брокерських, дилерських та агентських операцій АТ КБ «Приватбанку»

станом на 01.01.2015-2019 роки*

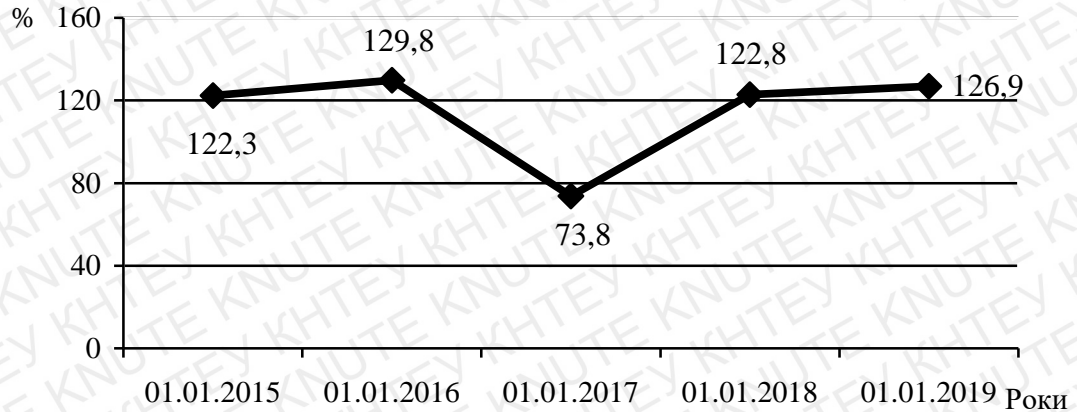
*Примітка: складено автором за даними додатку Г табл. Г.2

Як бачимо з рис. 2.2 в АТ КБ «Приватбанку» за останні роки обсяги комісійних доходів від брокерських, дилерських та агентських операцій мали хвилеобразний характер. Так розмір доходу на 01.01.2016 року збільшився на +71 млн. грн. і склав 326 млн. грн., порівняно з 2014 роком, а вже на 01.01.2017 року відбулось різке зменшення доходів на -144 млн. грн., в зв'язку з погіршенням фінансового стану банку та зменшення обсягів брокерських операцій, і він рівнявся 182 млн. грн.. Переведення банку до групи державних банків станом на 01.01.2018 року дало можливість підвищити розмір прибутку, від зазначених операцій, на +22 млн. грн. або на +12,1% і складав 204 млн. грн.. На 01.01.2019 року відбулось рекордне збільшення обсягу комісійних доходів, практично в 5,5 рази, його обсяг склав 1162 млн. грн., безумовно таке підвищення відбулось за рахунок допомоги держави, а саме продажу ОВДП вітчизняним та зарубіжним покупцям.

Стосовно витрат від брокерських, дилерських та агентських операцій АТ КБ «Приватбанку» на протязі досліджує мого періоду видно поступове зменшення їх розміру. Станом на 01.01.2015 загальна сума витрат складала 209 млн. грн., на 01.01.2016 року – 251 млн. грн., а от на 01.01.2017 року їх обсяг перевищив доходи і рівнявся 247 млн. грн. з причин, що зазначались вище. Надалі розмір витрат збільшувався, але пропорційно доходам та 01.01.2019 року дорівнював 915 млн. грн..

Виходячи з даних аналізу даних досліджує мого періоду (див. додаток Г табл. Г.2) можна зазначити, що в принципі доходи постійно перевищували витрати від брокерських, дилерських та агентських операцій АТ КБ «Приватбанку», крім 2016 року, тобто були ефективними. На рис. 2.3 розглянемо рівень ефективності зазначених операцій станом на 01.01.2015-2019 роки.

Аналізуючи рис. 2.3 видно, що рівень ефективності за брокерськими, дилерськими та агентськими операціями АТ КБ «Приватбанку» був достатнім, але не мав стійких тенденцій.

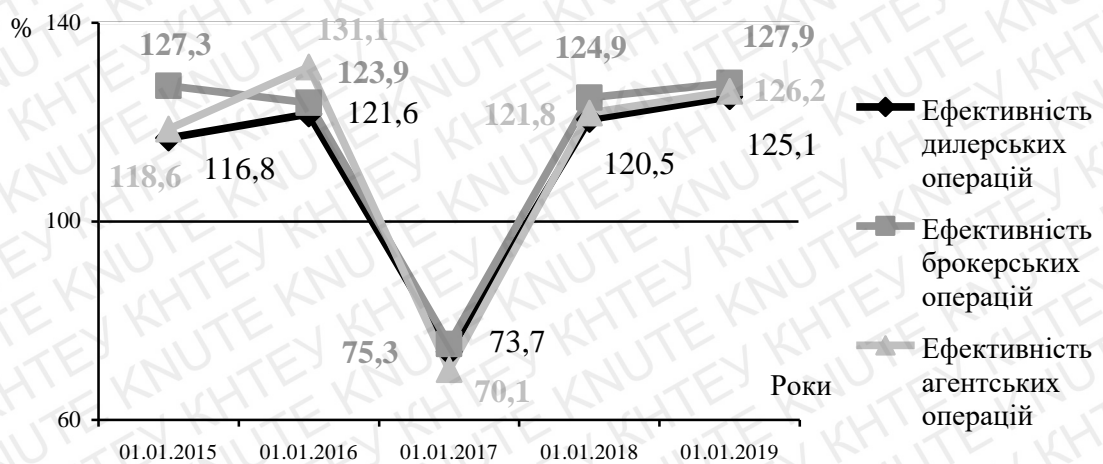
Рис. 2.3 Динаміка загальної ефективності від брокерських, дилерських та агентських операцій АТ КБ «Приватбанку» станом на 01.01.2015-2019 роки*

*Примітка: складено автором за даними додатку Г табл. Г.2

Так на 01.01.2015 року ефективність дорівнювала 122,3%, а на 01.01.2016 року вона збільшилась +7,5% і склала 129,8%. Проте станом на 01.01.2017 року показник ефективності спустився до 73,8%, це негативне явище, що свідчить про проблеми діяльності банку в напрямі здійснення брокерських, дилерських та агентських операцій, в наслідок яких проблем ми зазначали вище. За 2018-2019 роки рівень ефективності, від зазначених операцій, збільшився і рівнявся 122,8-126,9%, це вказує на підвищення обсягів та якості наданих операцій АТ КБ «Приватбанком».

Розглянемо докладніше ефективність кожної її складової за брокерськими, дилерськими та агентськими операціями АТ КБ «Приватбанку» (див. рис.2.4).

З рис. 2.4 видно, що ефективність від брокерських операцій АТ КБ «Приватбанку» є найвищою і коливається від 127,3% до 127,9% за досліджує мий період, це вказує на високий професійний рівень працівників брокерського відділу. Друге місце займає показник ефективності від агентських операцій банку, він дорівнював 118,6-126,2%. Ефективність від дилерських операцій була нижчою, її рівень за 2015-2019 роки становив від 116,8% до 125,1%. Проте можна зазначити, що по всіх видах операцій ефективність була достатньою і в подальшому банку якість їх треба і далі підвищувати, для підняття показників ефективності на нові рівні.

Рис. 2.4 Динаміка ефективності брокерських, дилерських та агентських операцій АТ КБ «Приватбанку» станом на 01.01.2015-2019 роки*

*Примітка: складено автором за даними додатку Г табл. Г.3, Г.4, Г.5

Отже, в ході проведеного аналізу можна зазначити, що показники ефективності від брокерських, дилерських та агентських операцій АТ КБ «Приватбанку» можна вважати позитивними, хоча вони мають непостійний характер до збільшення або зменшення, середній рівень ефективності цих операцій підтримується. Для підтримки належного рівня ефективності

операцій керівництву банку треба звертати увагу на постійне підвищення кваліфікації брокерів, в умовах нестійкої економічної ситуації в країні.

2.2 Оцінка впливу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища на ефективність діяльності брокерської компанії

В сучасних умовах будь яка брокерська компанія постійно знаходиться у певному оточенні і тому в своїй діяльності вимушена узгоджувати свої інтереси з інтересами суб'єктів зовнішнього середовища, а саме: з інтересами клієнтів, інвесторів, конкурентів, держави [28]. Для підтримки ефективності своєї роботи та прогнозування стабільності діяльності компанії необхідно мати інформацію про конкретні фактори та їх складові, що безпосередньо впливають та можуть похитнути цю стабільність. Оскільки на ефективність діяльності брокерської компанії впливає велика кількість внутрішніх та зовнішніх факторів, доцільно здійснювати їх оцінку, що дасть можливість брокерській компанії розробити стратегічний план з операційними завданнями, з врахуванням можливих змін, вчасного пристосовуватися та реагування на них.

Фактори зовнішнього середовища можна розглядати як можливості та загрози для брокерської компанії, їх позитивний чи негативний вплив буде залежати від ефективності управління та адаптивності на ринку фінансових послуг. Тому головним завданням керівництва кожної компанії є ретельне дослідження поведінкового впливу зовнішніх факторів на її життєздатність, своєчасне визначення найсуттєвіших за впливом зовнішніх факторів та оптимізація їх впливу на ефективність діяльності брокерської компанії.

Фактори зовнішнього середовища характеризуються [25, ст. 36]:

✓ об'єктивний чинник виникнення впливу: умови виникають незалежно від діяльності брокерської компанії і впливають на нього;

- ✓ взаємозалежність факторів: сила, з якою змінність одного фактора впливає на інші фактори;
- ✓ складність, кількість та різноманітність факторів, що суттєво впливають на брокерську компанію;
- ✓ динамічність: відносна швидкість змінності середовища;
- ✓ невизначеність: відносна кількість інформації про середовище та ступінь її імовірності.

Зазначимо, як правило, фактори зовнішнього середовища є невідконтрольні і однаково впливають на всі фінансові інститути. Однак на кожного ці фактори впливають по-різному, оскільки це залежить від сфери діяльності. Оцінка зовнішніх факторів проводиться з метою визначення рівня впливу на ефективність діяльності брокерської компанії. Аналіз зовнішнього середовища у розрізі основних факторів представлена в табл. 2.1.

Діагностика зовнішнього середовища України*

Фактор	Стан чинника	Тенденції розвитку	Характер впливу на брокерську компанію
Демографічні			
Чисельність населення	Негативний	Стабільне зменшення населення молодого віку, «старіння нації»	Зменшення кількості потенційних клієнтів у зв'язку з перевищенням смертності населення над народжуваністю
Міграційні тенденції	Високі темпи еміграції	Зменшення населення країни	Зменшення кількості потенційних клієнтів
Економічні			
Купівельна спроможність населення	Середній	Падає у зв'язку з ростом інфляційних процесів, але в перспективі прогнозується зростання через поступовий вихід країни з кризи	Зменшення кількості потенційних клієнтів через ріст вартості послуг
Стійкість національної валюти	Середній	Прогнозується зміцнення	Збільшення кількості потенційних клієнтів, наявність вільних грошових коштів
Інвестиційний клімат у країні	Низький	Підвищення розвитку інвестиційного ринку	Збільшення кількості потенційних клієнтів
Концентрація на ринку цінних паперів	Висока	Зменшення кількості непрацездатних компаній	Збільшення кількості потенційних клієнтів, за рахунок збільшення довіри до запропонованих послуг
Розвиток ринку цінних паперів	Низький	Поетапний розвиток	Збільшення кількості потенційних клієнтів, за рахунок збільшення кількості операцій з цінними паперами
Динаміки цін на фондовому ринку	Швидка	Подальше зростання	Збільшення кількості потенційних клієнтів
Технологічні			
Темпи технологічних змін	Швидкий	Зростає зацікавленість до якісніших послуг шляхом впровадження нової техніки і технологій	Зростання обсягів наданих послуг через збільшення кількості потенційних клієнтів
Політико-правові			
Стан законодавчої бази, яка регулює брокерську діяльність	Недосконалий	Можливе покращення	Діють подвійні стандарти, недосконалість правового та податкового законодавства
Соціально-культурні			
Ставлення людей до брокерських послуг	Невисокий	Подальше зростання	Додаткове залучення клієнтів через покращення обізнаності в сфері фінансової грамотності та рівня довіри
Вплив маркетингових			

програма на клієнтів			
----------------------	--	--	--

*Примітка: складено автором за джерелом [37, 38, 39]

В результаті аналізу видно, що більшість факторів зовнішнього середовища брокерської компанії знаходяться в негативному стані. Держава не сприяє зручним та інтенсивним умовам розвитку брокерської діяльності на ринку фінансових послуг. Саме тому, країні необхідні якісні зміни у політико-правовій, економічній, демографічній та інших сферах. Слід відзначити, що нехтування цими факторами може спричинити банкрутство. Тому їх потрібно враховувати в процесі діяльності, аби мати можливість своєчасно вжити заходів щодо оздоровлення, вивести компанію з кризи, підвищити якість обслуговування та конкурентоспроможності на ринку фінансових послуг.

Також одними із важливих факторів зовнішнього середовища можна віднести: середній рівень доходів, витрат і заощаджень населення, прожитковий мінімум, мінімальну заробітну плату, обсяги соціальних виплат населенню тощо. Вони обумовлюють бажання і спроможність населення користуватись брокерськими послугами. Наприклад, зростання рівня якості життя населення обумовлює збільшення заощаджень фізичних осіб сприяє зростанню попиту на брокерські послуги та збільшенню її клієнтської бази.

Внутрішні фактори, що впливають на рівень ефективності брокерської компанії, ми вважаємо: діловий імідж брокерської компанії серед клієнтів; її частка на ринку цінних паперів; наявність мережі філій; наявність розробленої стратегії на конкретний період; реагування менеджменту банку на зміну умов діяльності; рівень матеріального стимулювання; забезпечення поліпшення умов праці та життя працівників; зростання обсягу та якості послуг; збільшення обсягу кредитно-інвестиційного портфеля; наявність інновацій, нових технологій; швидкість реагування брокерської компанії на зміну процентних ставок (процентна політика); технологічне супроводження; якість

обслуговування; рекламна діяльність; рівень кваліфікації персоналу; доступ до інформації про залучення та розміщення коштів.

На сьогодні ринок фінансових послуг – це ринок, орієнтований на клієнтів, який вимагає від учасників ринку бути активнішими у реалізації своїх послуг. За таких умов уся система управління брокерською компанією має будуватися як система управління маркетингом та формуванням позитивного іміджу, яку необхідно розглядати як один із визначальних факторів досягнення цілей компанією. Вона несе повну відповідальність за клієнта, за отримання їм прибутку. Черговість пріоритетів така: насамперед – прибуток клієнта, а після цього – інтерес компанії. Через те, що діяльність брокерської компанії та її ефективність залежить від клієнтів та їх кількості, одним із найголовніших напрямів її є створення позитивного іміджу компанії, що має на меті підвищення своєї конкурентоспроможності, престижу, збільшення зворотного ефекту засобів просування (реклама, PR та ін.); спрощення бар'єрів на шляху введення нових послуг (продуктів) на ринок.

За даними GFK Ukraine (українська дослідницька компанія), що пропонує повний перелік послуг з опитування і дослідження ринків в Україні, середня для всіх банків оцінка репутації складає 3,7 бала за 5-бальною шкалою. Найвищу оцінку отримав АТ КБ «Приватбанк» - 3,9 бала, він має найбільшу мережу відділень та банкоматів, а також те, що це надійний банк, який можна порекомендувати. Його послуги для масового сегмента. Серед характеристик, що формують репутацію банку, найбільший вплив має сприйняття банку як надійного, що забезпечує 27% загальної оцінки репутації банку, оцінка роботи персоналу банку - 14% і престижність банку - 14%. Також важливими є відкритість банку, виконання зобов'язань перед клієнтами, сучасність, чесне поводження і сприйняття банку як лідера.

Нагадаємо, що АТ КБ «Приватбанк» здійснює брокерські, дилерські та агентські послуги, тому можна вважати, що імідж відділу брокерів високий.

Брокери банку приймають активну участь в торгах на фондовому ринку. Головним інструментом торгів на фондовому ринку є ОВДП (облігації внутрішньої державної позики). На сьогодні ринок державних облігацій відіграє одну з ключових ролей у формуванні бюджетної політики держави. Державні облігації виступають інструментом державних запозичень, дозволяючи залучати необхідні фінансові ресурси на прийнятних умовах. У 2019 році частка торгів державними облігаціями України на ринку цінних паперів продовжувала зростати порівняно з показником 2018 року і становила 69% від загального обсягу облігацій представлених на торгах. Якщо розглядати в абсолютних величинах, то у 2019 році обсяг торгів державними облігаціями України на біржовому ринку становив 245,73 млрд. грн., що на 30% більше ніж у 2018 році [37].

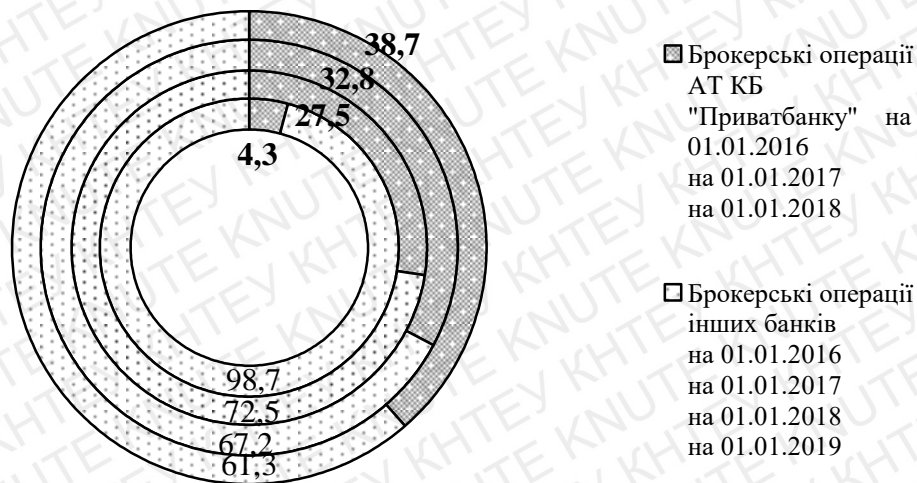
Для досягнення конкурентних позицій брокерським компаніям необхідно постійно вдосконалювати наявні підходи до управління конкурентоспроможністю своєї діяльності, що в свою чергу підвищує ефективність її діяльності.

Так проведений аналіз конкурентної позиції брокерських операцій АТ КБ «Приватбанку» вказує, що він займає четверте місце в переліку торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів державними облігаціями України у 2019 році на ринку цінних паперів (див. додаток Д табл. Д.1). В переліку торговців цінними паперами облігаціями підприємств на позабіржовому ринку в 2019 році займає – 8 позицію (див. додаток Д табл. Д.2).

Слід зазначити, що брокерська діяльність АТ КБ «Приватбанку» досягла таких показників завдяки тому, що 2016 році банк був націоналізовано і став державним системним банком.

Проведений аналіз діяльності депозитарних установ за найбільшим розміром номінальної вартості цінних паперів власників, що обліковуються цими депозитарними установами станом на 01.01.2019 року показує, що за брокерською діяльністю банк займає 2 позицію та сума дорівнює 174,88 млрд. грн., а серед депозитарних установ за найбільшою кількістю відкритих депозитарними установами рахунків у цінних паперах власникам цінних паперів станом на 01.01.2019 року, а також займає 3 позицію і має 8236 відкритих рахунків за договорами з депонентами (див. додаток Д табл. Д.3-Д.4).

На рис. 2.5 графічно наведемо питому вагу брокерських операцій з цінними паперами АТ КБ «Приватбанку» та інших банків на ринку цінних паперів в Україні станом на 01.01.2016-2019 роки.

Рис. 2.5 Динаміка частки брокерських операцій з цінними паперами АТ КБ «Приватбанку» та інших банків на ринку цінних паперів в Україні станом на 01.01.2016-2019 роки, %*

*Примітка: складено автором за джерелом [36, 37]

Як видно з рис. 2.5 питома вага брокерських операцій з цінними паперами АТ КБ «Приватбанку» на ринку цінних паперів в Україні за період дослідження поступово збільшувалась з 4,3% станом на 01.01.2016 року до 38,7% на 01.01.2019 року, зросла на +34,4%, майже в 9 разів, не зважаючи на нестабільну економіко-політичною ситуацією в Україні.

Знову ж таки, слід відмітити роботу менеджменту брокерів АТ КБ «Приватбанку», тобто система управління їх діяльністю в цілому і ефективністю послуг зокрема є складовими змісту політики їх діяльності; раціональної організаційної структури, що дозволяє на високому рівні вирішувати стратегічні і поточні завдання; у виробленні відповідного механізму управління активами і пасивами; в чіткому визначенні змісту різних процедур, у тому числі що стосуються прийняття найбільш відповідальних рішень.

Слід зазначити, що освіта, кваліфікація, навик роботи, уважність і професійність брокерів виступають основною складовою кадрової конкуренції. Необхідно зазначити, що ефективне використання та правильний розподіл кадрів напряму залежать від професійних якостей керівництва.

Також забезпеченість надійними новітніми технологіями та програмами є показником стабільності і стійкості компанії. Наявність технологічних карт дає можливість співробітникам легко та швидко освоювати необхідний матеріал.

Отже, варто відзначити, що дослідження внутрішнього і зовнішнього середовища брокерської компанії дозволяють визначити його конкурентну позицію – положення, яке вона займає в певному сегменті ринку цінних паперів відповідно до результатів своєї діяльності і своїх переваг та недоліків

порівняно з іншими компаніями. Дотримуючись перерахованих факторів у процесі діяльності, брокерська компанія має змогу, перш за все, сформулювати комплексні підходи для вирішення можливих проблем, розробити методикку оцінки ефективності своєї діяльності, чітко встановлювати вартість своїх послуг, підвищити рівень контролю за їх виконанням, підвищити рівень інформаційного забезпечення, розробити нові продукти та запропонувати нову систему послуг. Враховуючи всі ці фактори, брокерська компанія забезпечить підвищення ефективності діяльності та конкурентоспроможності на ринку фінансових послуг.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БРОКЕРСЬКОЇ КОМПАНІЇ

3.1 Удосконалення методичного апарату оцінки ефективності діяльності брокерської компанії

Для покращення управління брокерським обслуговуванням необхідною умовою є розробка методичних рекомендацій щодо оцінки його ефективності в умовах сучасного економічного простору. Оцінка ефективності брокерського обслуговування дозволяє оцінити якість процесу управління, визначити вузькі місця, розробити методи управління, які найбільшою мірою дозволять реалізувати цілі та завдання, поставлені перед об'єктом управління, підвищення довіри зі сторони клієнтів.

Відомо, що брокерська діяльність є досить складним об'єктом управління, оскільки включає в себе сукупність матеріальних елементів

різного характеру: технічні компоненти, технологічні процеси, програмно-інформаційний комплекс тощо.

Слід зазначити, що розробка підходів щодо оцінки ефективності брокерських послуг та технологій є надто складним процесом, потребуючим постійного корегування. Методичну цінність, на наш погляд, представляє:

- визначення мети, завдань і принципів оцінки ефективності брокерського обслуговування;
- визначення алгоритму оцінки ефективності брокерського обслуговування;
- формування системи показників оцінки брокерського обслуговування [59].

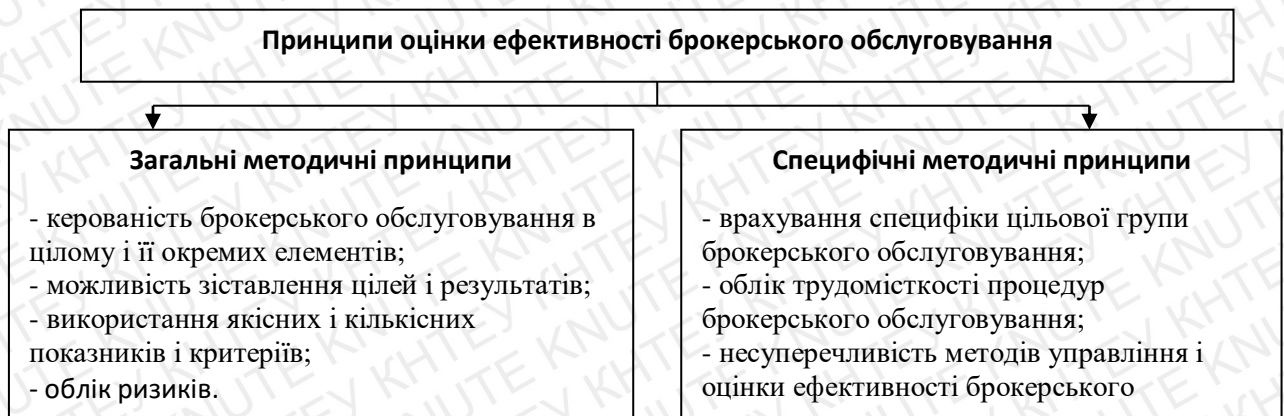
Визначення мети оцінки ефективності брокерського обслуговування ускладнюється тим, що в певні інтервали часу необхідно визначити: абсолютну ефективність брокерського обслуговування, для того щоб зробити висновок про динаміку показників; порівняльну ефективність брокерського обслуговування з іншими компаніями; доцільність розвитку брокерського обслуговування в сучасних умовах; шляхи підвищення прибутковості цього виду діяльності;

Таким чином, метою оцінки ефективності брокерського обслуговування є підвищення його прибутковості на основі вдосконалення системи управління брокерською компанією. Завданнями оцінки ефективності брокерського обслуговування можуть бути виділені:

- оцінка доцільності надання брокерських послуг на ринку цінних паперів;
- оцінка ефективності брокерського обслуговування на ринку цінних паперів;
- вироблення рекомендацій щодо вдосконалення брокерського обслуговування на ринку цінних паперів [15].

Кожне з цих завдань передбачає необхідність керуватися як загальними, так і специфічними принципами оцінки ефективності брокерського обслуговування (див. рис.3.1).

Рис. 3.1 Методичні принципи оцінки ефективності брокерського обслуговування*

*Примітка: складено автором за джерелом [64]

В цілому алгоритм процедури оцінки ефективності брокерського обслуговування передбачає блоки, що наведені в додатку Е рис. Е.1.

Останнім часом більшість брокерських компаній значну увагу приділяє складанню інвестиційного або ризик-профілю потенційного клієнту - це тип його поведінки на фінансовому ринку, за допомогою якого можна визначити, інвестиції в які цінні папери йому більше підходять.

Інвестиційний профіль клієнта враховує:

- ✓ інвестиційний горизонт - термін, на який він готовий вкласти свій капітал;
- ✓ очікувану прибутковість - прибутковість цінних паперів, на яку він може розраховувати на інвестиційному горизонті;
- ✓ допустимий ризик - максимальні втрати, які він готовий понести на своєму інвестиційному горизонті [67].

Визначення інвестиційного профілю клієнта здійснюється до настання початкової дати інвестиційного горизонту і встановлюється на весь термін

відповідного періоду, на основі наданої про нього інформації. На основі інформації про можливий ризик (для клієнтів, які не є кваліфікованими інвесторами), обсяг його інвестиційного портфеля, строк договору довірчого управління брокерська компанія визначає інвестиційний горизонт. Якщо інвестиційний горизонт менше терміну, на який укладається договір довірчого управління, інвестиційний профіль клієнта визначається за кожен інвестиційний горизонт, що входить в зазначений термін.

Сформований інвестиційний профіль надається клієнтові для узгодження, що підписується уповноваженою особою брокерської компанії, складеному в паперовій формі та (або) у формі електронного документа в двох примірниках, один з яких передається (надсилається) клієнту, інший підлягає зберіганню в компанії протягом терміну дії договору довірчого управління з цим клієнтом, а також протягом трьох років з дня його припинення.

В подальшому компанія здійснює довірче управління цінними паперами та грошовими коштами клієнта, беручи на себе відповідальність, виходячи зі встановленого інвестиційного профілю клієнта.

Допустимий ризик клієнта визначає компанією на основі відомостей про прийнятний рівень ризику клієнта і значення ризику який здатний він нести, розрахованого й вираженого у відсотках від суми інвестиційного портфеля клієнта. Допустимий ризик на інвестиційному горизонті визначається двома показниками:

- абсолютна величина допустимого ризику клієнта (може визначатися як за всіма вкладками сукупно, так і по окремим портфелям);
- відносна величина допустимого ризику визначається як допустима частка втрати вартості інвестиційного портфеля, визначена станом на початок цього інвестиційного горизонту [18].

В табл. 3.1 наведена методика розрахунку допустимого ризику клієнта брокерської компанії.

Таблиця 3.1

**Алгоритм розрахунку допустимого ризику клієнта
брокерської компанії***

	Юридична особа	Фізична особа
Абсолютний допустимий ризик клієнта	$R_A = \min(L; S)$	$R_A = \frac{T}{365} (I - C + M)$
Відносний допустимий ризик клієнта	$R = \min(R_k; \frac{R_A}{V})$	$R = \min(R_k; \frac{R_A}{V})$

*Примітка: складено автором за джерелом [18]

Наведемо пояснення формул, що наведені в табл. 3.1.

L - граничний допустимий розмір збитку. В якості даного показника обирається найменша з наступних величин: збиток, при якому клієнт в змозі продовжувати діяльність або при якому виконуються нормативні (в т.ч. ліцензійні) вимоги регулятора; або найменша величина, визначена клієнтом на власний розсуд по відношенню до всіх переданих в управління активів, або абсолютний розмір збитку, який клієнт вважає допустимим щодо даного інвестиційного портфеля.

S - розмір власних коштів (для кредитних організацій - власного капіталу) клієнта на останню звітну дату.

R – допустимий ризик клієнта;

R_k - прийнятний відносний рівень ризику, заявлений клієнтом;

R_A - абсолютний допустимий ризик клієнта;

V - обсяг активів, переданих клієнтом в довірче управління за всіма договорами.

R_A - допустимий ризик фізичної особи на інвестиційному горизонті T в абсолютному вираженні;

I - величина доходу, зазначена клієнтом, можлива для покриття поточних потреб і обслуговування кредитів і позик; вона не може

перевищувати суму отриманих за попередні 12 місяців доходів і очікуваних в майбутні 12 місяців гарантовано одержуваних додаткових доходів (без урахування доходів за інвестиційним портфелем);

С - величина витрат, зазначена клієнтом, як мінімальна сума для підтримки комфортного (звичного) рівня життя та відповідає соціальному статусу клієнта. Якщо клієнт не надав додаткових обґрунтувань, то дана величина не повинна бути менше половини витрат за попередні 12 місяців з відрахуванням разових інвестицій (вкладень в нерухомість, цінні папери, частки в статутному капіталі господарських товариств тощо), що не мають обов'язкового та / або регулярного характеру;

М - величина високоліквідного майна клієнта (грошові кошти, високоліквідні цінні папери, валютні цінності), що клієнт готовий витратити протягом року на поточне споживання. Дана величина не може перевищувати сумарної величини зазначеного високоліквідного майна, наявного в розпорядженні клієнта [18].

Визначення очікуваної прибутковості інвестування здійснюється ризик-менеджером брокерської компанії, виходячи з експертної оцінки ситуації на ринку кон'юнктури, інвестиційного горизонту і допустимого ризику клієнта. Значення очікуваної прибутковості відбивається в інвестиційному профілі клієнта.

На сьогодні визначені три головні типи інвестиційного профілю:

- Консервативний - перш за все клієнт хоче зберегти капітал і захистити його від інфляції. Він не схильний ризикувати і не готовий до значного скорочення вартості свого інвестиційного портфеля. Головна мета - збереження і захист капіталу, а часовий горизонт невеликий. Коливання портфеля капіталу - 0%

- Раціональний - клієнт може робити ризиковані вкладення заради потенційного додаткового доходу, але прагне накопичувати капітал і хоче вкладати всі вільні гроші. Готовність прийняти розумний рівень інвестиційного

ризик у в обмін на потенційну можливість отримати дохід. Коливання портфеля капіталу - 10%

- Агресивний - заради високої прибутковості клієнт готовий до ризикованих вкладень і згоден з тим, що через це портфель може знецінитись. Як правило характерний для молодих інвесторів зі стабільним доходом. Часто у інвесторів цього типу є освіту в сфері фінансів, вони схильні до ризику в повсякденному житті і не бояться невдач; їм знайоме більшість інвестиційних інструментів, і вони розуміють ризики, з ними пов'язані. Коливання портфеля капіталу - 25% [58].

Знаючи інвестиційний профіль і валюту, в якій потенційний клієнт хоче інвестувати, брокерська компанія формує портфель з відповідним для нього співвідношенням акцій і облігацій з урахуванням їх ризикованості та прибутковості. В додатку Ж табл. Ж.1 наведено приклад порядку визначення стандартного інвестиційного профілю стандартної стратегії управління, що визначається виходячи з активів, які можуть бути придбані брокерською компанією згідно інвестиційної декларації даної стратегії.

До консервативного інвестиційного профілю відносяться стандартні стратегії управління, що згідно з інвестиційною декларацією активи можна купувати з коефіцієнтом - від 1 до 4.

До раціонального інвестиційного профілю відносяться стандартні стратегії управління, що згідно з інвестиційною декларацією активи можна купувати з коефіцієнтом - від 5 до 7.

До агресивного інвестиційного профілю відносяться стандартні стратегії управління, що згідно з інвестиційною декларацією активи можна купувати з коефіцієнтом - від 8 до 10 [58].

У додатку Ж табл. Ж.1 представлені коефіцієнти рівня ризику активів, які можуть купуватися брокерською компанією згідно з інвестиційною декларацією стандартної стратегії в рамках договору довірчого управління.

Отже, профіль дозволяє вкладникам правильно оцінювати рівень передбачуваного доходу і ризиків, пов'язаних з укладанням угоди, щоб в разі негативного результату, громадянин був морально готовий до цього. А також визначення інвестиційного профілю клієнта потрібно виконувати для того, щоб брокерська компанія виконувала управління грошима вкладника, згідно його цілям, при цьому не виходили за межі ризиків, які людина готова нести. За допомогою складання інвестиційного профілю клієнтів та визначення можливих ризиків від співпраці з ними допоможе брокерським компаніям підвищити рівень ефективності своєї діяльності.

3.2 Шляхи підвищення ефективності діяльності брокерської компанії

В сучасних умовах ринкового господарювання вимагають від брокерських компаній певної гнучкості, мобільності, швидкості реагування та ефективності роботи. Сучасний вітчизняний фондовий ринок має свої «слабкі сторони» - нерозвиненість нормативно-законодавчої бази, низька ліквідність, недостатній розвиток відповідної інфраструктури, досить незначна частка внутрішніх інвесторів на ринку. Тому, для покращення роботи брокерських компаній на ринку цінних паперів України одним із перспективних напрямків є запровадження механізмів Інтернет-трейдингу, що дозволить залучати до біржової торгівлі приватних інвесторів, які у розвинених країнах вже давно посіли належне місце у функціонуванні фондового ринку.

Інтернет-трейдинг (internet trading) - це спосіб доступу до торгів на фондовій біржі з використанням Інтернету, як засобу зв'язку [58]. За останні роки такий спосіб торгівлі одержав дуже широке поширення в зарубіжних країнах, завдяки широкому розповсюдженню Інтернету в життя кожної людини, що дало доступ до торгів на біржі для кожного. На сьогодні далеко не все знайомі з можливостями інтернет-трейдинга, як способу вкладення й збільшення свого капіталу. Однак вже на даному етапі розвитку фондового ринку України, саме ця послуга стала кращою альтернативою банківським

вкладам, придбанню нерухомості для збереження й збільшення особистого капіталу. Це значить, що сьогодні кожний може купувати й продавати акції, заробляючи на цьому - а це є не що інше, як інтернет-трейдинг.

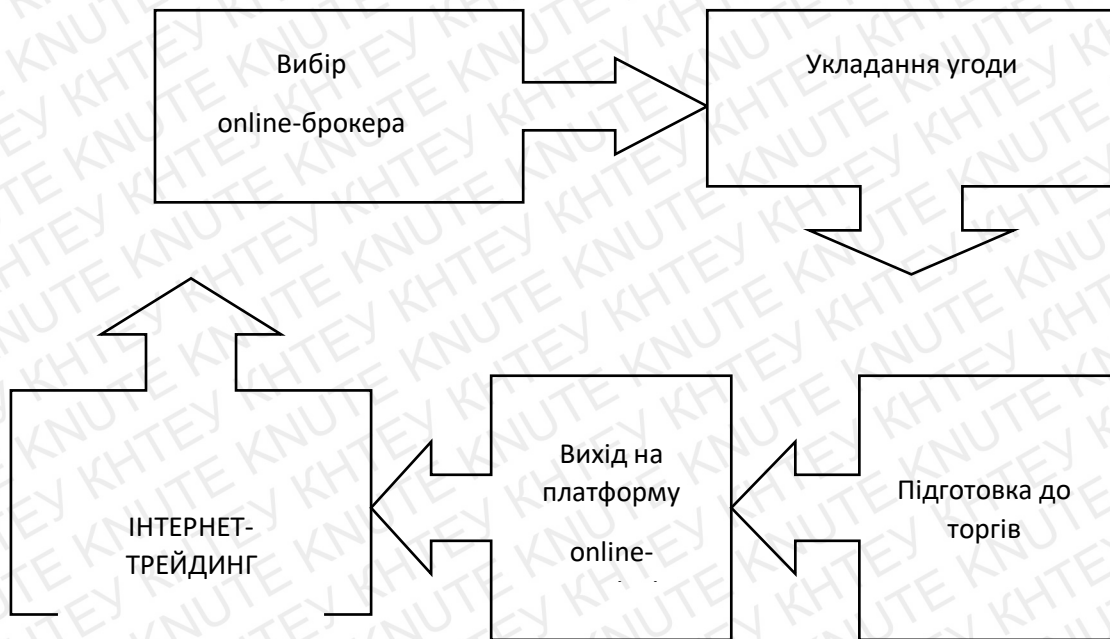
На сьогодні Інтернет-трейдинг можна визначити як - послугу, що надається інвестиційним посередником (банком або брокерською компанією), яка дозволяє клієнту здійснювати купівлю/продаж цінних паперів і валюти в режимі реального часу через Інтернет на одній або декількох біржах [57-58]. Зазвичай, ця послуга має на увазі: безпосередню можливість купівлі/продажу цінних паперів; створення особистого інвестиційного портфеля; можливість участі клієнта у взаємних фондах – біржових ETF; надання клієнту фінансової інформації; аналітичних статей, допомоги професіоналів тощо.

Характерними рисами Інтернет-трейдингу є:

- ✓ фінансова стабільність і можливість збільшенні свого капіталу;
- ✓ залежність від певного місця й часу - торгувати на біржі можна з будь-якого куточка планети;
- ✓ постійно застосовує нові інструменти при торгівлі на біржі;
- ✓ фінансова грамотність;
- ✓ психологічна стабільність та амбіційність.

Це спосіб укладання угод з метою торгівлі цінними паперами на біржах, який дає можливість брокерам одночасно обслуговувати велику кількість клієнтів та розсилати інформацію про їхні заявки, тобто це купівля-продаж фінансових інвестицій в інтернеті. Інтернет-технології забезпечують брокерів новими можливостями: онлайн-котирування, швидкий доступ до найсвіжіших новин та всієї звітності любо компанії. Взаємодія брокерів із клієнтами в мережі інтернет дозволяє швидко та дешево оформити всі необхідні для торгівлі документи та простежити за їх виконанням [48, с. 175].

Механізм виходу на інтернет-трейдинг наведено на рис. 3.2.

Рис. 3.2 Модель виходу на інтернет-трейдинг*

*Примітка: складено автором за джерелом [48]

Розглянемо вимоги до програмного забезпечення для інтернет-трейдингу:

- ✓ **Оперативність:**
  - висока оперативність надісланих заявок;
  - можливість повного контролю над поточним станом свого рахунку по грошах та по цінним паперам;
  - високий рівень інформованості поточної ситуації на ринку.
- ✓ **Функціональність:**
  - можливість формування заявки на покупку продаж цінних паперів та їх у відповідність лімітами. Приватне формування заявки на контроль виконання кожної лінії своєї угоди;

- можливість спостереження за одночасною, за кількома рахунками проведення одним терміналом, а також працювати по кожному рахунку різними терміналами;

- можливість передавати і аналізувати дані в сучасних програмах технічного аналізу.

- ✓ Наочність:

- система повинна відображати поточний стан ринку, дозволяти відстежувати зміну котирувань за будь-який період доступною тільки професійним учасникам;

- можливість аналітичного спостереження за ринком в програмах технічного аналізу (будь-які зміни повинні відводитись відповідним коляром);

- ✓ Безпека:

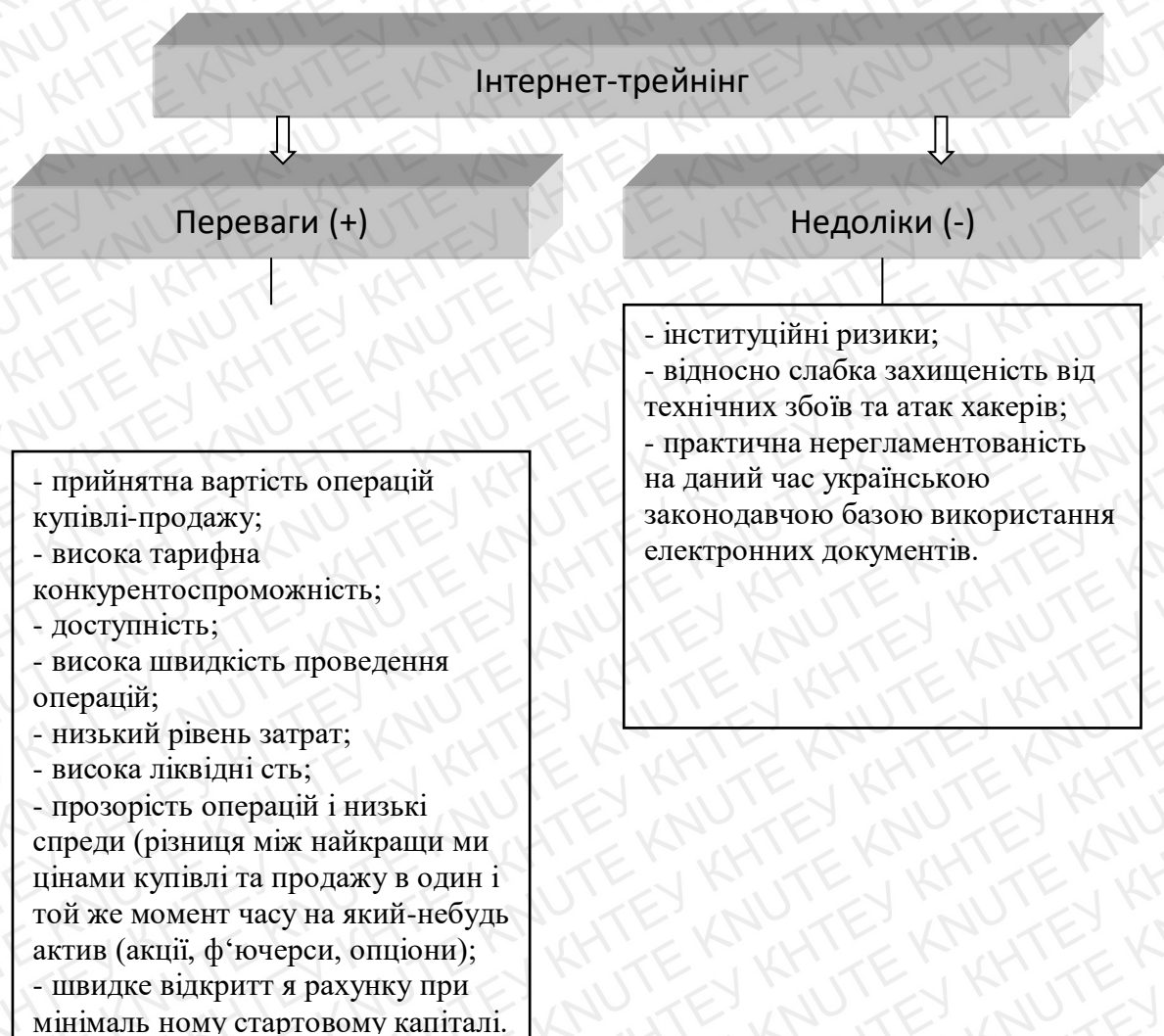
- безпеку інформації необхідно забезпечити програмним забезпеченням з вбудованою системою криптографічного захисту [70].

Інтернет-трейдинг, як і будь-який інший вид послуг має позитивні та негативні сторони (див. рис. 3.3).

Слід зазначити, що ще одним важливим чинником, який гальмує розвиток електронної торгівлі цінними паперами є відсутність державної підтримки. Однак, на рівень його розвитку може вплинути приватний сектор. Так, є безліч вітчизняних брокерських компаній, які готові інвестувати свої кошти в цей бізнес, незважаючи на те, що в продовж, як мінімум, одного року від таких вкладень будуть тільки збитки.

Сучасні брокерські компанії, активно пропонують торги на фінансових ринках, дуже активно застосовують контекстну рекламу та містять докладну інформацію про інтернет-трейдинг.

Розглянемо можливі варіанти поживлення існуючих клієнтів інтернет-трейдингу на фондовому ринку та залучення нових гравців. Аналітики Міжнародного центру Інтернет-торгівлі Allbiz проаналізували дані Striata і визначили, які канали залучення клієнтів у B2B- і B2C-сегментах найбільш ефективні. До речі, у 2015 р. Allbiz проводив власне дослідження, учасники якого найбільш ефективними способами залучення клієнтів назвали торгові майданчики і дошки оголошень, корпоративні сайти, контекстну рекламу і розсилки електронною поштою [60].

Рис. 3.3 Сильні та слабкі сторони інтернет-трейдингу*

*Примітка: складена автором за джерелом [48]

Якщо розглядати сегмент B2C, то тут найбільш дієвими інструментами залучення клієнтів є SEO та відео із часткою ефективності 56% в обох випадках [60].

Розглянемо окремо роботу з існуючими клієнтами та залучення нових. Загальновідомо, що утримувати існуючих клієнтів у рази дешевше, ніж залучати нових. Окрім того, враховуючи досить велику базу існуючих інтернет-торговців, на нашу думку, брокерським компаніям передусім слід звернути увагу на них.

Можна зазначити два можливих шляхи: сприяння збільшенню інструментів для торгівлі та зміна умов взаємодії клієнтів із брокерськими компаніями. Якщо перший шлях є досить складним та залежить від рішень ринкових регуляторів, то в рамках другого вони здатні чинити вплив самостійно. Для активізації торгів можна запропонувати внести зміни у цінову політику, яка б стимулювала збільшувати обсяги торгів клієнтами, наприклад зменшувати комісійні відсотки залежно від суми угод.

Із метою відсіювання неактивних клієнтів доцільно ввести абонплату за інтернет-трейдинг за умови відсутності торгової активності. Це дещо скоротить клієнтську базу, проте дасть змогу приділити більше уваги активним клієнтам, які генерують прибутки для компанії.

Стосовно залучення нових клієнтів пропонується такий набір заходів. Відомий усім та перевірений дієвий метод – це контекстна та медійна реклама, реклама на спеціалізованих сервісах, ресурсах та галузевих порталах, які сприяють залученню до торгів принаймні одного клієнта вже в перші години. Проте рекламні тексти мають бути написані таким чином, щоб залучати платоспроможних клієнтів із депозитами у кілька сотень тисяч гривень. Таким чином, будуть відсіяні дуже дрібні торговці, які не забезпечують брокерській компанії обігу коштів.

Ефективним стане залучення новачків-інвесторів до інтернет-торгів на фондовій біржі шляхом надання посилання на отримання учбового терміналу системи інтернет-трейдингу, що безкоштовного будуть підключені, відсутність абонентської платні та комісійних зборів, це підготує потенційних трейдерів до самостійної роботи в зручний для них час, дадуть змогу оцінити свої сили та впевнено поводити себе під час прийняття інвестиційних рішень із реальними грошовими коштами та цінними паперами тощо. Однак обов'язковою умовою роботи з клієнтом у цьому разі має стати дзвінок від менеджера напередодні закінчення тестового періоду з метою переведення клієнта у розряд постійних. На практиці сьогодні користувачі із тестовим доступом одержують лише одне-два повідомлення електронною поштою про спливання терміну учбових торгів.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У ході проведеного дослідження випускної роботи здійснено теоретичне обґрунтування і узагальнення методології оцінки ефективності діяльності брокерської компанії, запропоновано удосконалення методичного апарату щодо оцінки ефективності діяльності та шляхи її підвищення в умовах

нестабільного економіко-політичного стану країни, що дозволило зробити наступні висновки.

1. Брокерська компанія є посередницькою організацією між покупцями і продавцями акцій, товарів, цінних паперів, іноземної валюти, патентів, ліцензій тощо, яка займається комерцією, і діє за дорученням і за рахунок клієнтів. Брокерські компанії суттєво відрізняються як спектром послуг, які вони надають своїм клієнтам, так і розміром комісійних.

2. Ефективність діяльності брокерської компанії - це економічна категорія, яка виявляє спроможність компанії досягати запланованих тактичних та стратегічних цілей з оптимальними витратами ресурсів, що найбільш повно забезпечує реалізацію економічних інтересів її власників, також є ступенем досягнення запланованого результату, співвідношення фактичних та планових результатів її діяльності, що характеризує результативність її діяльності.

3. Оцінка ефективності брокерської компанії представляє собою метод визначення результативності її діяльності та підрозділів на основі системи показників для розрахунку ступеню виконання поставлених завдань. Це ефективний інструмент інформаційно-аналітичного забезпечення управлінської діяльності компанії і може бути використана як для стратегічних, так і для тактичних цілей.

4. АТ КБ «Приватбанк» добився значної позиції на фондовому ринку України, за рахунок збільшення частки на ринку цінних паперів, підвищення ефективності операцій з цінними паперами, постійного підвищення надійності, збільшення конкурентоспроможності і комплексності надання послуг для своїх клієнтів. З 2015 року спостерігається поступове збільшення обсягів цінних паперів у структурі портфелю цінних паперів АТ КБ «Приватбанку», як цінних паперів на продаж, так і цінних паперів до

погашення. Важливим напрямом діяльності є випуск боргових цінних паперів. Він є одним із найбільших емітентів облігацій на фондовому ринку. За підсумками 2018 року 62% від загальної кількості випущених боргових цінних паперів належать АТ КБ «Приватбанку» та у ТОП - 5 емітентів, які зареєстрували найбільші випуски облігацій, також банк посів 4 місце.

6. На 01.01.2019 року відбулось рекордне збільшення обсягу комісійних доходів в АТ КБ «Приватбанку» від брокерських, дилерських та агентських операцій, практично в 5,5 рази попереднього періоду, його обсяг склав 1162 млн. грн., безумовно таке підвищення відбулось за рахунок допомоги держави, а саме продажу ОВДП вітчизняним та зарубіжним покупцям. Витрати від зазначених операцій АТ КБ «Приватбанку» на протязі досліджуємого періоду мали поступове зменшення розміру пропорційно доходам та 01.01.2019 року дорівнював 915 млн. грн..

7. Рівень ефективності за брокерськими, дилерськими та агентськими операціями АТ КБ «Приватбанку» був достатнім, але не мав стійких тенденцій. За 2018-2019 роки рівень ефективності, від зазначених операцій, збільшився і рівнявся 122,8-126,9%, це вказує на підвищення обсягів та якості наданих операцій АТ КБ «Приватбанком». Ефективність від дилерських операцій за 2015-2019 роки становив від 116,8% до 125,1%, а від брокерських операцій є найвищою і коливається від 127,3% до 127,9% за досліджує мий період, це вказує на високий професійний рівень працівників брокерського відділу.

8. Для підтримки ефективності своєї роботи та прогнозування стабільності діяльності компанії необхідно мати інформацію про конкретні фактори та їх складові, що безпосередньо впливають та можуть похитнути цю стабільність. Оскільки на ефективність діяльності брокерської компанії впливає велика кількість внутрішніх та зовнішніх факторів, доцільно здійснювати їх оцінку, що дасть можливість брокерській компанії розробити

стратегічний план з операційними завданнями, з врахуванням можливих змін, вчасного пристосовуватися та реагування на них.

9. Проведений аналіз конкурентної позиції брокерських операцій АТ КБ «Приватбанку» вказує, що він займає 4 місце в переліку торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів державними облигаціями України у 2019 році на ринку цінних паперів та в переліку торговців цінними паперами облигаціями підприємств на позабіржовому ринку в 2019 році займає – 8 позицію.

10. Питома вага брокерських операцій з цінними паперами АТ КБ «Приватбанку» на ринку цінних паперів в Україні за період дослідження поступово збільшувалась з 4,3% станом на 01.01.2016 року до 38,7% на 01.01.2019 року, зросла на +34,4%, майже в 9 разів, не зважаючи на нестабільну економіко-політичною ситуацією в Україні.

11. Останнім часом більшість брокерських компаній, з досвіду зарубіжних країн для підвищення ефективності своєї діяльності, значну увагу приділяє складанню інвестиційного або ризик-профілю потенційного клієнту - це тип його поведінки на фінансовому ринку, за допомогою якого можна визначити, інвестиції в які цінні папери йому більше підходять.

З метою підвищення рівня ефективності брокерської компанії пропонуємо:

1. Застосовувати розрахунок інвестиційного профіля клієнта, що враховує: інвестиційний горизонт - термін, на який він готовий вкласти свій капітал; очікувану прибутковість - прибутковість цінних паперів, на яку він можете розраховувати на інвестиційному горизонті; допустимий ризик - максимальні втрати, які він готовий понести на своєму інвестиційному горизонті.

2. Використовувати механізмів Інтернет-трейдингу, що дозволить залучати до біржової торгівлі приватних інвесторів, які у розвинених країнах вже давно посіли належне місце у функціонуванні фондового ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бюджетний кодекс України (зі змінами і доповненнями) від 25.09.2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.profiwins.com.ua/uk/legislation/kodeks/927.html>.

2. Про Національний банк України [Електронний ресурс] : Закон України від 20.05.1999, №679–X / Офіційний сайт ВР України. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

3. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III / Офіційний сайт ВР України. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

4. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30.10.1996 № 448/96-ВР <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448>.

5. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.

6. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від № 2664-III 12 лютого 2001 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>.

7. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 р. № 851-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.

8. Положення щодо пруденційних нормативів професійної діяльності на фондовому ринку та вимог до системи управління ризиками //Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28 жовтня 2015 р. за № 1311/27756: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1311-15>

9. Про затвердження Ліцензійних умов провадження професійної діяльності на фондовому ринку - діяльності з торгівлі цінними паперами"// рішення НКЦПФР від 14.05.2013.р.№ 819, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 01 червня 2013 року за № 857/23389: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0857-13>.

10.Правила (умови) здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами», що затверджені Рішенням Комісії від 12.12.2006р. № 1449

11.Про затвердження Порядку розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів шляхом придбання державних цінних паперів: постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2018 № 544 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/544-2018-%D0%BF>.

12.[Про порядок провадження діяльності страховими посередниками:](#) Постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.1996 № 1523 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1523-96-п>.

13.Про затвердження Правил (умов) здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами»: Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Умови від 12.12.2006 №1449 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0052-07>.

14.Батракова Т.І. Управління ефективністю діяльності підприємства – запорука його успішного функціонування [Текст] / Т.І. Батракова // Економічний аналіз: зб. наук. праць /ТНЕУ; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – «Економічна думка», 2015. – Том 19. – № 2. – С. 13-19.

15.Бумаги оценят в мегабайтах. ИК “Galt & Taggart Securities” запустила Интернет-трейдинг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://proit.com.ua>.

16. Буряк А.В. Методичні засади оцінювання ефективності діяльності банків [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/54391/7/Buriak_efficiency.pdf

17. Галайко Н.Р. Теоретичні підходи до визначення суті ефективності банківської діяльності [Електронний ресурс] / ЛБІ НБУ. - Режим доступу: http://www.rusnauka.com/SND/Economics/1_galayko%20nazar%20.doc.htm.

18. Гладун Д. Перспективи інтернет-трейдингу в Україні / Д. Гладун // Інвестиції та інвестування в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://inernettrading.at.ua>.

19. Говорушко Т.А. Управління ефективністю діяльності підприємств на основі вартісно-орієнтованого підходу : [монографія] / Т.А. Говорушко, Н.І. Клімаш. – К. : Логос, 2016. – 204 с.

20. Гончарук А.Г. Автоматизація процесу управління ефективністю бізнесу / А.Г. Гончарук, А.З.С. Алкубелат // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. – 2014. – Вип. 6. – С. 15–20.

21. Гончарук А.Г. Управление эффективностью деятельности предприятия / А.Г. Гончарук. – Одеса: Астропринт, 2015. – 260 с.

22. Економіка підприємства / С. Ю. Вігуржинська [Електронний ресурс] / Inpos. - Режим доступу: <http://inpos.com.ua/80>.

23. Івченко Л.В. Аналіз фінансового стану підприємств: інформаційне та методичне забезпечення [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64./Foa_2015_1_17.pdf

24. Інституційне забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку територій: зарубіжний та український досвід // С. Слава, П. Сегварі, Р. Моркунайте. – К.: «К.І.С.», 2008. – 112 с.

25. Калашник І. До питання державного регулювання діяльності торговців цінним папером / І.О. Калашник // Ринок цінних паперів України (Google Scholar) – 2016. – №11-12. – С. 34-38.

26. Калашник І.О. Концептуальні підходи до зниження ризиків торговців цінними паперами в Україні / І.О. Калашник // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Економіка і менеджмент» (Index Copernicus) – 2017. – Випуск 27-2. – С. 97-100.

27. Каплан Р., Нортон Д. Сбалансованная система показателей. От стратегии к действию / Р. Каплан, Д. Нортон // [Олимп-Бизнес](#). – 2016. – 283 с.

28. Карачун О. Ефективність і стійкість фінансового положення банків [Електронний ресурс] / Банківський вісник. - Режим доступу: <http://www.nbrb.by/bv/narch/249/5.pdf>.

29. Коваленко В.В. Ефективність банківської системи в умовах глобальної конкуренції [Текст] / В.В. Коваленко // Актуальні проблеми економіки. - 2008. – 5 (83). – С. 169-176.

30. Котова Н.Н. Оценка эффективности бизнеса организации. – Вестник ЮУрГУ. Серия «Экономика и менеджмент». – том 8, №2, 2014 год.

31. Лисенко Ю.Г. Підприємницька сутність банків [Текст] / Ю.Г. Лисенко, Н.І. Волкова // Финансы, учет, банки. – 2007. – №13.

32. Методика определения инвестиционного профиля клиента [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bcs.ru/am/f/trust/documents/metodika-160602.pdf>.

33. Олексюк О.І. Економіка результативності діяльності підприємства: монографія / О.І. Олексюк. – К.: КНЕУ, 2008. – 362 с.

34. Определение инвестиционного профиля клиента [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dividendoff.net/investitsii/iis/profilya.html#i-4>

35.Отенко В.І. Формування аналітичного інструментарію оцінки ефективності діяльності підприємства / Бізнес Інформ. – 2017. – № 5. – С. 231–237.

36.Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bank.gov.ua>.

37.Офіційний сайт Платіжної системи «Розрахункова Фондова Система» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rfs.in.ua>.

38.Офіційний сайт Міністерства фінансів [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://minfin.com.ua/>

39.Офіційний сайт ПАТ КБ «Приватбанк» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://privatbank.ua>.

40.Посібник користувача до Спільної позиції Ради 2008/944/СЗБП про визначення спільних правил контролю за експортом товарів і технологій військового призначення. Європейський Союз; Міжнародний документ від 20.07.2015 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011-15/ed20150720#n78.

41.Практическая экономика предприятия: синергетический подход: Монография // М.Б. Флек, Е.А. Угнич, И.В. Богуславский, Ю.Б. Слюсарь. – Ростов-на-Дону: ИУИ АП ДГТУ, 2016. – 208 с.

42.Рац О.М. Визначення сутності поняття «ефективність функціонування підприємства» [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekpr/2008_15/rac.pdf.

43.Регулювання інституту центрального контрагента в Україні та світі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://svitppt.com.ua>.

44.Ройко І. М. Біржовий ринок акцій в Україні: стан та пріоритети розвитку [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / Ройко Ігор Михайлович ; Держ. ВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - Київ, 2016. - 20 с. : рис., табл.// Режим доступу: <https://kneu.edu.ua/userfiles/d-26.006.04/2016/Roiko.pdf>

45. Романенко Л.Ф. Банківський маркетинг / Л.Ф. Романенко // [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://pidruchniki.com/158407209243/bankivska_sprava/bankivskiy_marketing

46. Ситникова А.Ю. Разработка модели принятия решений брокерской компанией [Текст] / А.Ю. Ситникова // Экономические науки.- №2.- 2017. - С. 279-284.

47. Ситникова А.Ю. Экономико-математическая модель управления портфелем ценных бумаг брокерской компании [Текст] / А.Ю. Ситникова // Вестник ИНЖЭКОНа, сер. Экономика.- .№2(37).- 2010.—С. 412-417.

48. [Танчак Я.А.](#) Интернет-трейдинг на українському ринку фінансових інвестицій / Я. А. Танчак // [Економічний простір](#). - 2015. - № 101. - С. 172-182.

49. Тараруєв Ю.О. Конспект лекцій з дисципліни «Інвестиційний аналіз» / Ю. О. Тараруєв ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 74 с.

50. Теорія організації [Текст] : навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України” ; [уклад.: М. Л. Гончарова, Г. О. Мірошніченко]. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. – 134 с.

51. Торгівля цінними паперами в Україні: навчальний посібник/ авт. кол. С.О.Москвін, Н.В. Дегтярьова, К.К.Бовкун, Д.С.Бутенко та ін. К.: АДС УМКЦентр, 2015.- 344 с.

52. Трансформація фінансових ринків в умовах глобальної нестабільності: реалії сьогодення та погляд у майбутнє: Збірник матеріалів Виїзного науково-практичного семінару (6-15 жовтня 2017 р.) та Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (30 жовтня 2017 р.) / Університет ДФС України, ННІ фінансів, банківської справи, Кафедра фінансових ринків, ННІ права, Кафедра господарського права та процесу, Міжнародна академія

інформатики, John Cabot University in Roma, Università degli studi di Padova, Università degli studi di Perugia. – Ірпінь: Університет ДФС України, 2017. – 471 с. (259-261).

53. Финансово-кредитный энциклопедический словарь: наукове видання [Текст]. - М. : Финансы и статистика, 2002. - 1168 с.

54. Хайлук С.О. Особливості вибору методу оцінки ефективності банківської діяльності [Електронний ресурс] / Ефективна економіка №8. - Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=279>.

55. Шамо́в С. О. Загрози діяльності брокерських компаній / С. О. Шамо́в, А. О. Сарбаш // Вісник Черкаського університету. Серія "Економічні науки". – 2017. – № 1. – С. 112-117.

56. Шарп У.Ф. Теория портфеля и рынки капиталов [Электронный ресурс] / The Journal of Finance XIX, 1970 URL: <http://dx.doi.org/10.2307/2977928>

57. Шибина М.А., Морозко Н.И. Оценка эффективности деятельности компании // [Электронный ресурс]. – Режим доступу : <http://naukovedenie.ru/PDF/118EVN215.pdf>

58. Элпеш Пейтел Internet-трейдинг. Полное руководство / Под ред. Н.В. Шульпина; Пер. с англ. – М.: Вильямс, 2003, [Электронный ресурс]. – Режим доступу: <http://www.forex-ofsite.ru/100-foreks-knig/peytel-elpesh-peytel-prayen-internet-treyding-polnoe-rukovodstvo/>

59. Эрик Л. Найман «Путь к финансовой свободе: Профессиональный подход к трейдингу и инвестициям». М.: Альпина Паблишер. [Электронный ресурс]. – Режим доступу: <http://vseprogroshi.com.ua/ru/obzor-knigi-put-k-finansovoj-svobode-professionalnyj-podxod-k-trejdingu-i-investiciyam.html>.

60. Як правильно привабити клієнтів: 5 ефективних способів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://fakty.ictv.ua/ua4/index/read-news/id/1585680>.

61. Advisory HQ News. Top 6 Best Robo Advisors & Online Investment Companies – 2016. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.advisoryhq.com/articles/best-robo-advisors-comparison-reviews-ranking>.

62. Development of Internet Trading in Ukraine [Электронный ресурс] / Семчук О.В. Режим доступа: www.securities.org.ua.

63. Heathfield S.M. Performance Management Is NOT an Annual Appraisal. [Электронный ресурс] / S.M. Heathfield. // 2014. – Режим доступа: http://humanresources.about.com/od/performanceevals/a/performancegmt_2.htm

64. Internet Trading Course. The complete course in online investment alpesh patel, priyen patel [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.udemy.com/course/tradingonline/>

65. Internet Trading in Ukraine / Economic Pravda [Электронный ресурс] / Сергий Атамаш Режим доступа: www.news.finance.ua.

66. Markowitz H.M. Portfolio Selection [Текст] // Journal of Finance. 1952. V.7. №1, p.77-91.

67. Online edition of UX Review [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://fs.ux.ua/f/859/2-ux-review.pdf>

68. Oxford Dictionary of Economics / [ed. J. Black, N. Hashimzade, G. Myles]. – Oxford: Oxford University Press, 2012. – 480 p.

69. Paper will estimate in megabytes of IR «Galt & Taggart Securities» launched Internet trading [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://proit.com.ua/internet/2008/01/21/092725.html>.

70. Slobodyanik A, Abuselidze G / Prospects for online-trading financial derivatives in Ukraine / A. Slobodyanik, G. Abuselidze // Innovative economics and management. - № 3, 2018. С. 32-36.

71.

**Трактування сутності поняття «брокерська діяльність» відповідно
законодавства України***

№	Правовий документ	Визначення
1	2	3
1.	Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок»	- укладення торговцем цінними паперами цивільно-правових договорів (зокрема на підставі договорів комісії, доручення) щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів від свого імені (від імені іншої особи), за дорученням і за рахунок іншої особи;
2.	Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок провадження діяльності страховими посередниками»	- професійна діяльність суб'єктів підприємницької діяльності на користь страхувальника або перестраховальника (цедента) (далі – страхувальник), спрямована на визначення його потреби в отриманні страхових послуг, консультуванні, наданні допомоги у розробленні умов договору страхування, пошуку страховиків, які відповідають вимогам страхувальника, веденні переговорів та укладенні договорів страхування за дорученням страхувальника, здійсненні розрахунків за договорами страхування, підготовці документів для врегулювання питання

	про збитки у разі настання страхового випадку;
--	--

Прод. табл. А.1

1	2	3
3.	Закон України « Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні »	- укладення торговцем цінними паперами цивільно-правових договорів (зокрема договорів комісії, доручення) щодо цінних паперів від свого імені (від імені іншої особи), за дорученням і за рахунок іншої особи;
4.	Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Правил (умов) здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами»	- укладення торговцем цивільно-правових договорів (зокрема договорів комісії, доручення) щодо цінних паперів від свого імені (від імені іншої особи), за дорученням і за рахунок іншої особи;
5.	Європейський Союз; Міжнародний документ Посібник користувача до Спільної позиції Ради 2008/944/СЗБП про визначення спільних правил контролю за експортом товарів і технологій військового призначення	- це діяльність фізичних та юридичних осіб: які ведуть переговори або організують трансакції, що можуть включати передачу товарів, внесених до Спільного військового списку ЄС, з однієї третьої країни до будь-якої іншої третьої країни; або які купують, продають або організують передачу таких товарів, що є їхньою власністю, з однієї

	третьої країни до будь-якої іншої третьої країни.
--	---

*Примітка: складено автором за джерелами [4, 5, 12, 13, 40]

Додаток Б

Таблиця Б.1

Алгоритм визначення ефективності агентських операцій*

№	Найменування показника	Алгоритм розрахунку за балансом	Економічний зміст показника визначає
1.	Сума умовного прибутку за агентською операцією	$П_y = \frac{O \times (KB - CB)}{100}$	<p>O - обсяг укладеної агентської операції;</p> <p>CB - середній рівень собівартості агентських операцій;</p> <p>KB - середня ставка комісійної винагороди за посередницькими операціями на даній біржі за аналогічними угодами.</p>
2.	Рівень рентабельності за агентською операцією	$P_a = \frac{П_y}{O} \times 100$	<p>П_y - сума умовного прибутку за агентською операцією;</p> <p>O - обсяг укладеної агентської операції.</p>

*Примітка: складено автором за джерелом [57]

Таблиця Б.2

Алгоритм визначення ефективності брокерських операцій*

№	Найменування показника	Алгоритм розрахунку за балансом	Економічний зміст показника визначає
1.	Дохід від угоди	$D = \frac{O \times KB}{100}$	O - обсяг укладеної угоди; KB - ставка комісійної винагороди за угодою.
2.	Податок на додану вартість	$ПДВ = \frac{D \times C_{\text{пдв}}}{100}$	C _{пдв} - ставка податку на додану вартість.
3.	Витрати по угоді	$B = \frac{O \times B_m}{100}$	O – обсяг укладеної угоди; B _m - середній рівень матеріальних та прирівняних до них витрат до обсягу укладеної угоди.
4.	Прибуток по операції	$П = D - ПДВ - B_m$	
5.	Податок на прибуток по операції	$П_n = \frac{П \times C_n}{100}$	C _n - ставка податку на прибуток
6.	Чистий прибуток по операції	$ЧП = П - П_n$	

7.	Рентабельність по операції	$P = \frac{ЧП}{O} \times 100$	O – обсяг укладеної угоди
----	----------------------------	-------------------------------	---------------------------

*Примітка: складено автором за джерелом [57]

Таблиця Б.3

Алгоритм розрахунку ефективності дилерських операцій*

№	Найменування показника	Алгоритм розрахунку за балансом	Економічний зміст показника визначає
1	2	3	4
1.	Обсяг доходу по операції	$Д = \frac{Ц_n - Ц_з}{100}$	Ц _п - котирувальна ціна; Ц _з - котирувальна ціна закупівлі товару.
2.	Податок на додану вартість	$ПДВ = \frac{Д \times C_{пдв}}{100}$	C _{пдв} - ставка податку на додану вартість.
3.	Сума біржового збору при продажу	$БЗ_n = \frac{(Ц_n \times K) \times P_{бз}}{100}$	K - можливий обсяг закупівлі товару; P _{бз} - розмір біржового збору.

4.	Сума біржового збору при закупівлі	$BЗ_3 = \frac{(Ц_3 \times K) \times P_{\text{бз}}}{100}$	
5.	Сума держмита при закупівлі	$ДМ_3 = \frac{(Ц_3 \times K) \times P_{\text{дм}}}{100}$	$P_{\text{дм}}$ - розмір державного мита.
6.	Сума держмита при продажу	$ДМ_n = \frac{(Ц_n \times K) \times P_{\text{дм}}}{100}$	
7.	Обсяг матеріальних та прирівняних до них витрат по операції	$ВМ =$ <i>Втранспортні</i> + <i>Взберігання</i> + <i>Воплати праці</i> + <i>Вінші</i>	
8.	Прибуток по операції	$П = Д -$ $(ПДВ + БЗ_3 + БЗ_n + Д$ $М_3 + ДМ_n + ВМ)$	

Закінчення табл. Б.3

1	2	3	4
9.	Податок на прибуток	$П_n = \frac{П \times C_n}{100}$	C_n - ставка податку на прибуток.
10.	Чистий прибуток по операції	$ЧП = П - П_n$	
11.	Рентабельність	$P = \frac{П}{Ц_n \times K \times 100}$	

*Примітка: складено автором за джерелом [57]

Додаток В

Таблиця В.1

**Тарифи на проведення операцій з цінними паперами АТ КБ
«Приватбанком» станом на 31.05.2019 р.***

№	Назва послуги	Тариф
1.	Купівля/продаж на фондовому ринку за дорученням клієнта цінних паперів (окрім купівлі/продажу пакета акцій у розмірі від 10% статутного капіталу емітента)	- 0,1% від суми договору, але не менше 500 грн.
2.	Купівля/продаж на фондовому ринку за дорученням клієнта пакета акцій у розмірі від 10% статутного капіталу емітента	- 0,1% від суми договору, але не менше 8000 грн.
3.	Купівля ОВДП на аукціоні Міністерства фінансів України за заявкою клієнта	- від 50 млн. грн. – 0,05% від суми договору; - від 3 млн. грн. до 50 млн. грн. – 0,1% від суми договору; - до 3 млн. грн. – 0,2% від суми договору, але не менше 1000 грн.

*Примітка: складено автором на базі офіційного сайту АТ КБ «Приватбанку» [39]

Додаток Г

Таблиця Г.1

**Обсяг та структура портфеля цінних паперів АТ КБ «Приватбанку»
станом на 01.01.2015-2019 роки***

Показник и банку	Роки						Темпи приросту			
	01.01.2015	01.01.2016	01.01.2017	01.01.2018	01.01.2019	01.10.2019	2016	2017	2018	2019
							201	201	201	201
							6/	7/	8/	9/
							201	201	201	201
							5	6	7	8

Цінні наявні для продажу, млн. грн.	981	1733	64409	90354	-	-	752	626 76	259 45	-
Цінні папери за справедливою вартістю через прибуток чи збиток, млн. грн.	-	-	-	-	86244	86822	-	-	-	-
Цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, млн. грн.	-	-	-	-	79299	67109	-	-	-	-
Цінні папери в портфелі банку до погашення, млн. грн.	141	216	-	36322	-	-	75	- 216	363 22	-
Цінні папери за амортизованою вартістю, млн. грн.	-	-	-	-	14538	6704	-	-	-	-
Всього, млн. грн.	1122	1949	64409	126676	180081	160635	827	624 60	622 67	-

*Примітка: складено автором за джерелом[39]

Таблиця Г.2

Доходи та витрати від брокерських, дилерських та агентських операцій

АТ КБ «Приватбанку»

станом на 01.01.2015-2019 роки*

Показники банку	Роки					Темпи приросту							
	01.01.2015	01.01.2016	01.01.2017	01.01.2018	01.01.2019	Фінансові, млн. грн.				Відносні, %			
						2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018
						16/20	17/20	18/20	19/20	16/20	17/20	18/20	19/20
Доходи за комісійними виплатами, млн. грн.	255	326	182	204	116	71	-	22	95	27	-	12	46
Витрати за комісійними виплатами, млн. грн.	209	251	247	166	915	42	-4	-	74	20	-	-	45
Ефективність наданих послуг, %	122,3	129,8	73,8	122,8	126,0	7,5	-	49	3,2	6,1	-	66,4	2,6

*Примітка: складено автором за джерелом [39]

Таблиця Г.3

Динаміка розміру чистого доходу та загальних витрат ПАТ КБ

«Приватбанку»

за дилерськими послугами станом на 01.01.2015-2019 років*

Чистий дохід від наданої послуги, тис. грн.	5100 6	6520 0	3613 0	4455 7	20916 0	1419 4	- 2907 0	8427	16460 3
Загальні витрати за послугу, тис. грн.	4300 7	3891 6	5152 2	3658 2	16309 8	- 4091	1260 6	1494 0	12651 6
Ефективність наданих послуг, %	118, 6	131, 1	70,1	121, 8	126,2	+12, 5	-61,0	+51, 7	+4,4

*Примітка: складено автором за джерелом [39]

Додаток Д

Таблиця Д.1

ТОП 10 – торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів державними облігаціями України на ринку цінних паперів (без урахування первинного ринку) в 2019 році*

№ з/п	Найменування торговця цінними паперами	Обсяг виконаних договорів, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних договорів на позабіржовому ринку, %
1.	АТ «ОТП банк»	1997,06	0,61
2.	ПАТ «Перший український міжнародний банк»	1808,79	0,55

3.	ПАТ КБ «Глобус»	1045,65	0,32
4.	АТ КБ «Приватбанк»	870,47	0,26
5.	АТ «Альфа-банк»	827,08	0,25
6.	АТ «Укрсоцбанк»	621,99	0,19
7.	АТ «Райффайзен банк Аваль»	504,69	0,15
8.	СП ТОВ «Драгон капітал»	391,16	0,12
9.	ТОВ «Домінанта трейд»	287,84	0,09
10.	ПАТ «Ощадбанк»	270,94	0,08

*Примітка: складено автором за джерелом [37]

**ТОП 10 – торговців цінними паперами з найбільшим обсягом торгів
облігаціями підприємств на позабіржовому ринку у 2019 році***

№ з/п	Найменування торговця цінними паперами	Обсяг виконаних договорів, млн грн	Відсоток від загального обсягу виконаних договорів на позабіржовому ринку, %
1.	ТОВ «Комплекс-Фінанс»	2682,66	0,81
2.	ПАТ АКБ «ІндустріалБанк»	1919,84	0,58
3.	ТОВ «Домінанта трейд»	1779,15	0,54
4.	ТОВ «Азово-чорноморська інвестиційна компанія»	1711,12	0,52
5.	ТОВ «Енергетична реєстраційна компанія»	1187,62	0,36
6.	ТОВ «Альдаріс-інвест»	1080,96	0,33
7.	ТОВ «Інформаційно-депозитарний центр «Глобал»	1035,08	0,31
8.	АТ КБ «Приватбанк»	999,97	0,30
9.	ТОВ «ТЦП-2015»	837,48	0,25
10.	ТОВ «Центрально-східна фінансова компанія»	598,84	0,18

*Примітка: складено автором за джерелом [37]

ТОП – 10 депозитарних установ за найбільшим розміром номінальної вартості цінних паперів власників, що обліковуються цими депозитарними установами станом на 01.01.2019 року*

№ з/п	Найменування депозитарної установи	Номінальна вартість цінних паперів власників, що обліковуються депозитарними установами, млрд. грн.
1.	ПАТ АБ «Укргазбанк»	246,31
2.	АТ КБ «Приватбанк»	174,88
3.	ПАТ «Ощадбанк»	130,48
4.	АТ «Сітібанк»	101,95
5.	ТОВ «Інвінтум»	54,00
6.	АТ «Райффайзен банк Аваль»	51,53
7.	ПАТ «Перший український міжнародний банк»	44,85
8.	ТОВ «Інвестиційний капітал Україна»	41,54
9.	АТ «Альфа-банк»	39,68
10.	ПАТ «Креди Агріколь банк»	24,01

*Примітка: складено автором за джерелом [37]

ТОП – 10 депозитарних установ за найбільшою кількістю відкритих депозитарними установами рахунків у цінних паперах власникам цінних паперів станом на 01.01.2019 року*

№ з/п	Найменування депозитарної установи	Кількість відкритих рахунків наприкінці періоду за договорами з депонентами
1.	ТОВ «Альянс фінансових технологій»	8843
2.	ТОВ «Перше реєстраційне бюро»	8316
3.	АТ КБ «Приватбанк»	8236
4.	АТ «Укрсоцбанк»	7086
5.	ТОВ «Інформаційно-депозитарний центр «Глобал»	6576
6.	ТОВ «Об'єднана реєстраційна компанія»	5577
7.	АТ «Райффайзен банк Аваль»	4943
8.	ТОВ «ФК ДЕКРА»	4846
9.	ПАТ АБ «Укргазбанк»	4828
10.	ТОВ «Південний регіонально-торговий фондовий центр»	4372

*Примітка: складено автором за джерелом [37]

I етап. Визначення якісних і кількісних показників оцінки ефективності брокерського обслуговування

II етап. Визначення термінів досягнення показників

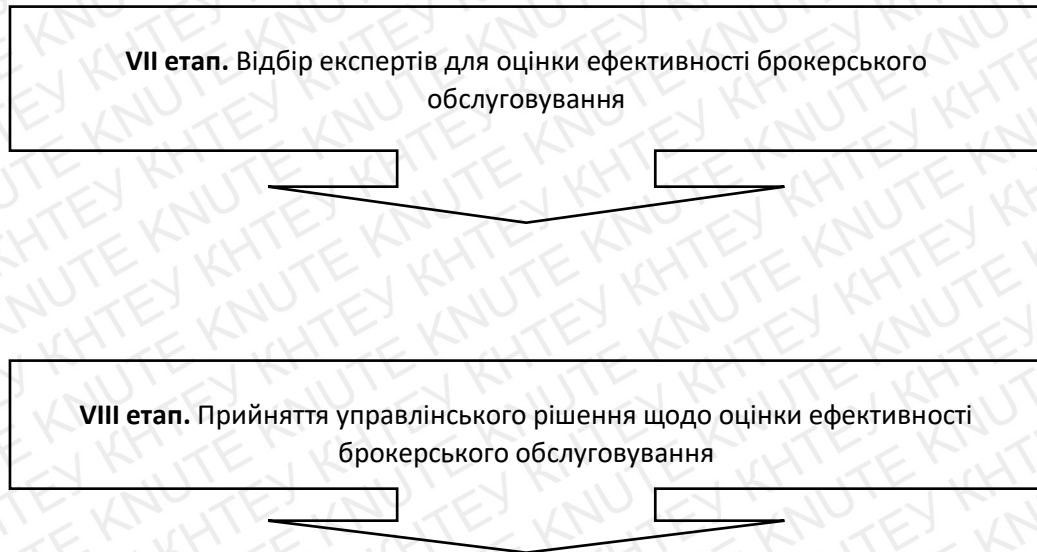
III етап. Обґрунтування методів оцінки якісних показників і методів розрахунку та аналізу кількісних показників

IV етап. Відбір факторів, що впливають на показники ефективності брокерського обслуговування

V етап. Визначення допустимих відхилень в результатах проектування, функціонування або модернізації брокерського обслуговування з урахуванням всіх відомих факторів, що вплинули або могли б вплинути на кінцевий результат

VI етап. Оцінка ризиків і їх наслідків для брокерського обслуговування за аналізований період

Рис. Е.1 Алгоритм основних етапів оцінки ефективності брокерського обслуговування*

*Примітка: складено автором за джерелом [64]

Додаток Ж

Таблиця Ж.1

Коефіцієнти рівня ризику активів стандартної стратегії управління*

Актив	Коефіцієнт
Грошові кошти на рахунках і вкладах в кредитних організаціях.	1
Облігації / єврооблігації або емітенти облігацій, терміном погашення (оферти) до 2 років.	2
Інвестиційні паї відкритих пайових інвестиційних фондів.	

Облігації, єврооблігації або емітенти облігацій, що мають термін погашення (оферти) понад 2 років. Акції вітчизняних та зарубіжних емітентів, що входять в перший рівень котирувального списку біржі.	3
Інші облігації, допущені до організованих торгів	4
Інші облігації, депозитарні розписки, інвестиційні паї інтервальних пайових інвестиційних фондів.	5
Акції вітчизняних емітентів, за винятком акцій, включених в перший рівень котирувального списку біржі.	6
Інвестиційні паї закритих пайових інвестиційних фондів.	7
Інші акції	8
Іпотечні сертифікати участі	9
Похідні фінансові інструменти	10

*Примітка: складено автором за джерелом [58]